

Kristaus Prisikėlimas: įvykis ar prasmuo?

ANTANAS MACEINA

Prieš mane guli velykinis "Vestfalijos žinių (Westfälische Nachrichten)" praėjusiųjų metų (1968) numeris, kur išspausdintas pasikalbėjimas su dviem Muensterio universiteto teologais apie Kristaus Prisikėlimą: su prof. Joachim Gnllka (kat. teologijos fakulteto) ir prof. Willi Marxsen (evang. teologijos fakulteto). Šį pasikalbėjimą išsikirpau ir pasidėjau todėl, kad jis gražiai išreiškia tai, ką dabartinė teologija mąno apie pagrindinę krikščioniškojo tikėjimo tiesą, be kurios mūsų tikėjimas būtų tuščias, o jo skelbimas būtų apgaule. Šios tiesos problema tiką galima suimti į vieną vietą: klausimą: kas yra Kristaus Prisikėlimas — įvykis ar prasmuo? Beveik du tūkstančių metų krikščionija neabejojo, kad tai tikras įvykis, kad Kristus tikrai mirė ir tikrai prisikėlė. Bet štai, modernioji teologija esą suradusi kitokią Kristaus Prisikėlimo sampratą, ir ši samprata kaip tik išina aikštėn minėtame pasikalbėjime.

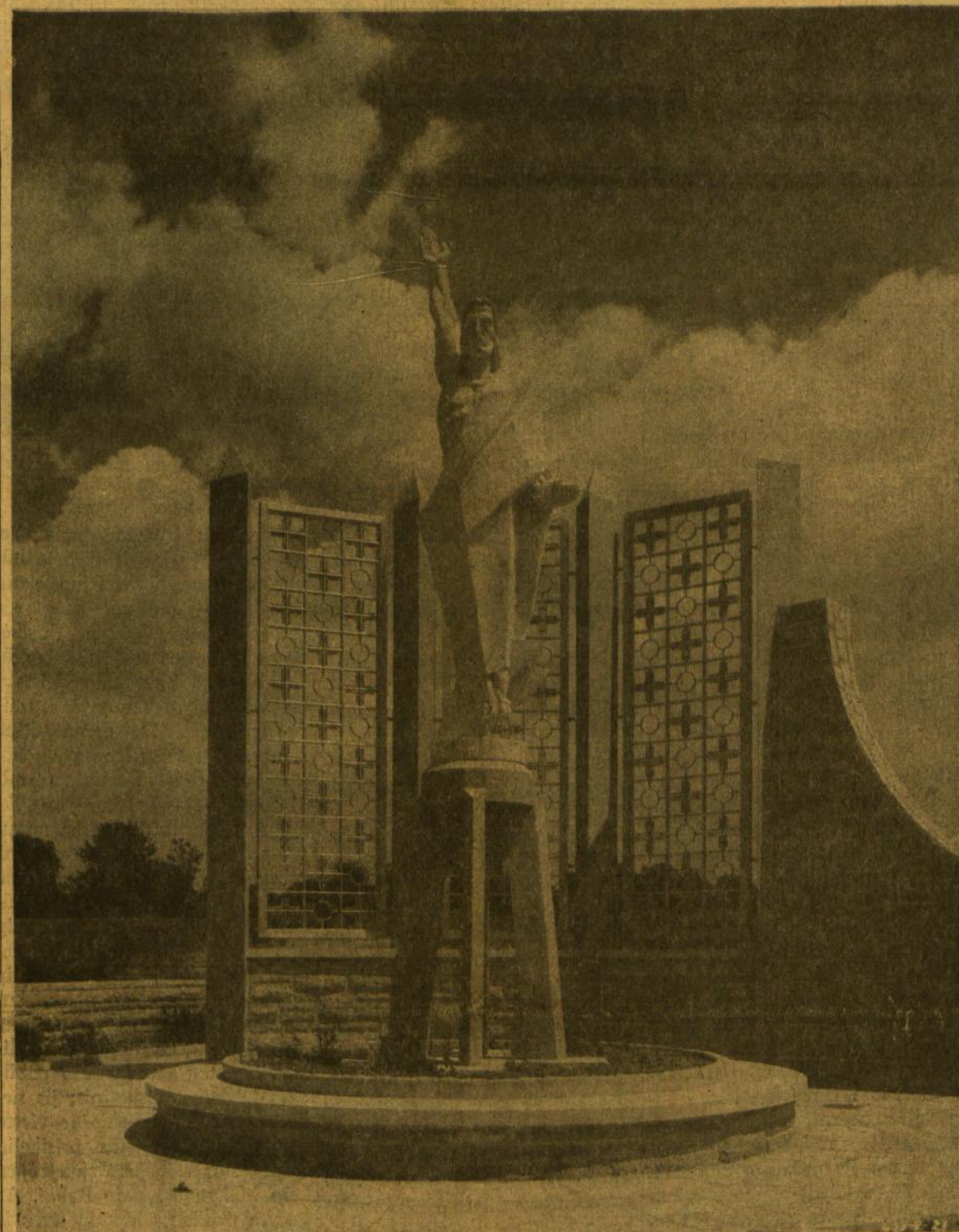
Prof. J. Gnllka kaip katalikų egzegzetas pasilieka dar įprastose rėmuose. Tiesa, ir jis sutinka, kad Prisikėlimas kaip dieviškasis veiksmas išsprūsta istoriniam tyrinėjimui iš rankų ir šia prasme gali būti vadinamas "neistoriniu". Tačiau jis netapatina istoriškumo su tikrovės kumu ir yra pasiruošęs pasipriešinti kiekvienam, kuris teigtų, esą Prisikėlimo iš viso nėra buvę. Visai kita kryptimi mąsto prof. W. Marxsen. Kiek anksčiau jis yra išleides knyga, pavadintą "Jėzaus Prisikėlimas kaip istorinė ir teologinė problema" (Guetersloh 1965), kuri protestantų ir katalikų pasaulyje sukėlė didelio susidomėjimo, susilaukė aštrios kritikos, tačiau kurios idėjos dabar vis labiau skverbiasi ir į katalikų teologiją. Tokie Vokietijos kat. teologai, kaip H.R. Schlette ar K. Lehmann, beveik pažodžiui kartoją Marxseno mintis. Todėl mum ir darosi įdomu pažvelgti, kur suka naujoji teologija Kristaus Prisikėlimo atžvilgiu, kaip ji pradeda jį aiškinti ir ką ji mums siūlo senosios sampratos vietoje.

1.

Naujosios teologijos dvasiai suprantti reikia visados turėti prieš akis vieną F. Dostojevskio romano "Broliai Karamazovai" sceną, literatūros istorijoje žinomą Iva-

no Karamazovo haliucinacijos vardu. Kas šį romaną yra skaitęs, lengvai atsimins, kaip Ivanas vieną vakarą, grįžęs į savo kambarį, išvysta ant kanapos sėdintį velnią ir pradeda su juo ilgą pasikalbėjimą. Velnias prisipažįsta kadaise buvęs angelas, bet tai buvę jau taip seniai, jog dabar jis net negalįs įsivaizduoti, ar tai iš tikro buvę. Kartais tačiau jam kyla noras daryti gera. Tai atsitike, sakysime, ir Golgotos kalne, mirštant Dievo Žodžiui ant kryžiaus. "Aš ten irgi buvau", pasakoja velnias, "ir mažiau, kaip ant kryžiaus miręs Žodis ėjo į dangų, nešdamasis su savimi dešinėje nukryžiuoto galvažudžio sielą. Girdėjau cherubinų džiūgavimus, kai šie giedojo 'Hosanna'. O serafinų džiūgusmas aidėjo tarsi griaustinis, drebantis dangų ir visą pasaulio sąstatą. Ir žiūrėk, — prisiekiu tau visu, kas žventa —, aš irgi norėjau įsijungti į šį chorą, norėjau šaukti su angelais 'Hosanna'. Jau veržėsi šis šūksnis iš mano krūtinės, jau buvo jis man ant pat liežuvio galiuko... Tu žinai, aš esu jautrus. Bet sveikas protas sulaikė mane mano pareigų samone. Juk kokių pasekmių turės mano 'Hosanna', pagalvočiau. Viskas sustos, nebūsiu jokio įvykių, jokios pažangos. Tad susilaikiau, vedamas pareigos jausmo, kylančio iš mano socialinės padėties; užgniau žiaurą savyje gėrį ir pasilikau biau-rus. — Ivanas ilgai klausėsi šio plepalo. Galop neiškentęs, sušuko: 'Yra Dievas ar ne?'

Ivano nerimas yra visiškai suprantamas. Juk kas gi geriau galėtų žinoti, ar Dievas yra, jei ne tasai, kuris mirusį Dievo Žodį palydėjo ligi pat dangaus vartų, girdėjo angelų himnus ir pergyveno viso pasaulio džiūgavimą? Ivanas kankinosis Dievo buvimu visą gyvenimą. Tai buvo jam pati svarbiausia bei pagrindinė problema. Ir štai, galop pasirodo būtybė, geriausiai galinti šią problemą išspręsti. Todėl jis neteikia jokios reikšmės velnio pasakojimui aną pagrindinį klausimą: "Yra Dievas ar ne?" Tačiau velnias nustemba, išgirdęs šį primygtinį Ivano klausimą, tarsi tai būtų jam netikėta naujiena, ir atsako: "Ar tu rimtai klausi? Ba-

R. Mozoliauskas

Prisikėlęs Kristus (St. Louis, Mo.)

landėli, to tai nežinau".

Ši scena yra prasmuo visos teologijos, religijos filosofijos, sielovados, visų pakaitų bei prisitaikymų, kurie skelbia bei vykdo visa, išskyrus pagrindinį klausimą. O kai teologai, filosofai, dvasiškai esti priremiami prie sienos ir neatlaidžiai klausiami, kuo gi jie grindžia savas teorijas bei praktikas, tai jie atsako: "Balandėli, nežinau." Bet tada mes savo ruožtu klausime toliau: Kokios vertės yra skelbimas antraeilė dalykų, nieko nežinant apie pirmieji? Kokios prasmės turi velnio plepalas apie mirusį Dievo Žodį, apie cherubinų bei serafinų himnus, jei jis nežino, ar Dievas yra ar ne? Ivanas Karamazovas, būdamas nuoseklus, užtat ir atkerta velniui: "Ka?

Tu nežinai, ar Dievas yra, ir vis dėlto Ji regi? Jei taip, tai tada tu pats nesi tikrovė (ty ne sam-po sebe)". Tai reiškia: Jei tu Dieva regi ir apie Jį pasakoji, tai turi žinoti, kad Jis yra; o jei tu nežinai, ar Jis yra, tai tu pats esi ne tikrovė, o įsivaizdavimas ir šmėkla. Perkėlus šią Ivano mintį į dabarties teologiją, būtų galima ją šitaip išreikšti: teologija, ar religijos filosofija, ar Evangelijos skelbimas virsta šmėkliškais, jei jie mums per-eiša morale, kalba apie pareigas, kuria etika, o nežino nieko apie būtį, apie ontologiją, apie įvykį. Tokiu atveju teorijos, pamokslai, pamokymai, prasmens yra ne tie-sa, bet jų autorių haliucinacija kaip ir Ivano Karamazovo pasi-kalbėjimas su velniu.

Iš sykiro atrodo, kad minėtos Dostojevskio romano scenos pri-taikymas naujai teologijai esąs savavališkas. Ką ji turinti bendro su Kristaus Prisikėlimu? Toks klausimas tytomis kilo ir mano klausytojam, kai 1968 m. vasa-ros semestro kurse "Filosofija ir tikėjimas" jiems šią sceną atpa-sakojau — irgi ryšium su prof. Marxseno idėjomis. Tačiau kaip labai jie nustebo, išgirdę, kad velnio atsakymas Ivanui žodis žo-din yra kartojamas ir naujojoje Kristaus Prisikėlimo sampratoje. Tada jie šį ryšį suvokė savaime. Manau, kad taip bus ir "Drau-go" skaitytojų samoneje. Kaip ta-da prašiau savo klausytojus, taip dabar prašau savo skaitytojus vi-sados šią sceną prisiminti, kai su-sitinkame su skelbėjais, nežinan-

Kertinė Parastė

AR MES PAŽISTAME KRISTŲ?

Kartais susidaro įspūdis, kad mes labai gerai pažistame Kristų. Mes per 2000 metų esame bandę jo mokslą pritaikinti gyvenime. Mes esame sukūrę daugybę institucijų ant jo pagrindo. Ant jo pagrindo yra susikūrusios ištisos kultūros. Dėl to galima būtų sakyti, kad mes Kristų jau esame išsėmę; esame išnaudoję visas jo galimybes. Ir daugelis iš mūsų yra linkę manyti, kad mums užtenka laikytis esamų papročių ir įstatymų ir nėra ko naujo ieškoti Kristuje. Taip mano iš mūsų tie, kurie yra labiau konservatyvūs.

Kiti, kurie yra labiau revoliucionieriškai nusiteikę, iš to padaro priešingą išvadą. Jeigu Kristus yra viską atidavęs žmonijai, ką jis yra turėjęs, tai, kada iškyla naujos problemos, kurias sužadina žmoni-jos pažanga, jau nėra ko ieškoti pagalbos Kristuje. Jie yra linkę ieškoti naujų gelbėtojų ir naujų pranašų.

Kuri iš šių dviejų pažiūrų yra teisinga? Ar Kristus jau yra išsėmęs? Ar jo atnešta palaima galutinai suformuluota Bažnyčios įstatymuose ir papročiuose bei tautų gyvenime ir jų santvarkose? Ar mes turime ieškoti naujų mokytojų naujose atominio amžiaus problemose?

Neseniai aš skaičiau vieną teologinę knygą, kuri man padeda ieškoti atsakymo į šį klausimą. Tos knygos autorius, norėdamas aptarti, kas yra teologinių studijų objektas, rašo: "Jos objektas yra ne tiek kokia tiesų visuma, ne tiek tam tikras mokslas ar sistema. Juo nėra net tam tikra gyvenimo filosofija. Jos pirminis ir pagrindinis faktas yra tas, kad Dievas yra prakilbėjęs žmoni-jos istorijoje" (P. Franssen, Divine Grace and Man, 20 psl.).

Dėl to, jeigu mes turime Dievo visagalybės samonę, tai jo įsijungimas žmoni-jos istorijon turi būti toks faktas, kurio prasmė yra neišsėmiama. Savo reikšmę jis prilygsta pasaulio sukūrimui.

Ar mūsų istorijos supratime Kristus turi tokią didelę vietą? Greičiau ne. Jis yra linkęs išnykti daugelio kitų įvykių ir reiškinų eilėje. Tačiau savo paprasčiausiai suvokta pras-

me, šis įvykis yra toks didelis, kad viršija net pasaulio sukūrimą. Pasaulio sukūrimas yra padarytas vienašališku Dievo aktu. Pasaulio atpirkimas jima savin visą laisvų veiksmų santykių dinamiką ir tragiką. Vėlykos su Kristaus kančia ir prisikėlimu išreiškia gliau, negu mes galime suprasti, priešo ir draugo, nusikaltėlio ir teisėjo įtampą ir išlydį.

Paradoksiškai skamba žydo teologo Martino Buberio pasakymas, kad kai kuriuos Kristaus aspektus gali su-prasti tik žydas. Tačiau, iš kitos pusės, niekur kitur, kaip žydijsioje, Dievo Sūnaus apsirėškimas nesutinka su tokiais realiais sunkumais. Nes, to paties Buberio žodžiais betariant, Senojo Testamento didžioji minties linija yra ta, kad Dievas nėra žmogus ir kad žmogus nėra Dievas. Dėl to Buberiui nuostabus atrodo apaštalas Povilas, net ne pilnai pateisinamas, kad jis suge-bėjo Kristuje įžvelgti Dievą.

Žinoma, suvokti Dievą-žmogų nėra paprastas, nei savaime suprantamas dalykas. Ir nėra ko stebėtis, jei žmonija vis iš naujo kelia Kristaus prigimties klausimą. Kristaus tragiška mirtis ir prisikėlimas yra aki-vaizdas šio nepaprastai gilaus klausimo istorinis simbolis.

Labai įžvalgus Šveicarų teologas Hans Urs von Baltasar perkelia Kristaus kryžiaus tragiką į mūsų laikų problemas. Jis atkreipia dėmesį į tai, kad krikščioniškoji visuomenė į žy-dų tautos kančias ir persekio-jimus, patirtus krikščionijsioje mūsų laikais, žiūri kaip į pa-prasčiausią Dievo bausmę žy-dų tautai. Jis tačiau kelia klausimą, "ar nebūtų labiau krikščioniška žiūrėti į tai kaip į kančios paslaptį, kurią Bažny-čia kontempliuoja Kryžiuje?" Iš tikrųjų, šie dalykai greičiausiai siekiasi vienas su kitu labiau, negu mes esame įpratę į juos žiūrėti. Juk Kristus mirė kaip žydas (toks jis buvo jo pasmerkėjų akyse), kad prisikeltų kaip krikščionis, t. y. kaip naujos žmogiškos tvarkos Adomas. Mes Kristaus mirtį išgyvename vien tik sakramen-tiniu krikšto būdu, kad būtų-me naujos jo palaimos pilni dalininkai. V. Bgd.

Šiame numery

- Ar mes pažistame Kristų?
- Kristaus Prisikėlimas: įvykis ar prasmuo?
- Julius Gaidelis — sukaktuvininkas.
- Prieš uždangai pakylant.
- Vlodo Šlaito eilėraščiai.
- Dail. Adomas Varnas — kūrybingas grafikas.
- Dar apie "vėlavuikes".
- Nauji leidiniai.
- Kultūrinė kronika.
- Spygliai ir dygliai.

Aleksandras Marčionionis

Paskutinė vakarienė (bronz) pradeda apimti ir katalikų teo-

(Nukelta į 2 psl.)

Kristaus Prisikėlimas

(Atkelta iš 1 psl.)
kat. teologijoje. Jau minėjome prof. Gnilką, Muensterio egzegtą. Tą patį teigia ir prof. K. Lehmannas, Mainzo dogmatikas (plg. Vokietijos vyskupo leidžiamą savaitraštį "Publik" 1969 m. nr. 8, p. 25). Tą patį kartoją ir H.R. Schlette, Bonnos fundamentalistas (plg. jo veikalą "E-piphanie als Geschichte, Muenchen 1966). Tą patį galima rasti ir daugybėje kitų katalikų teologų raštuose (plg. plačiau apie tai "Zur Diskussion um die Auf-erstehung", "Herder-Korrespondenz" 1968 m. nr. 7, p. 322-28). Ką tad reiškia, jei Kristaus Prisikėlimas yra neistorinis?

Niekas ir niekad nėra teigęs, kad Jėzaus Prisikėlimas kaip dieviškasis ir antgamtinis veiksmas galėtų būti kokių nors būdų prie-tas istorinio tyrinėjimo keliu. Būdamas antgamtinis, šis veiksmas nėra pasiekiamas jokiais gamtinėmis priemonėmis. Tai galioja ne tik Prisikėlimui, bet ir Kristaus Gimimui iš Mergelės, ir Jo dangun žengimui, ir Jo buvimui Bažnyčioje ligi pasaulio pabaigos, ir Jo tikrovei Eucharistijoje, ir Jo antrajam atėjimui. Tai galioja visiem tikėjimo įvykiams, kaip pasaulio sukūrimas, žmogaus puolimas, atpirkimas, sakramentų veikimas ir t.t. Visi šie veiksmai yra antgamtiniai ir todėl visi jie jokiais mokslais nėra prieinami. Jokia chemija negali rasti Kristaus Kraujo konsekratame vyne, arba jo Kūno konsekrutuose duonoje. Jokia sociologija negali parodyti, kaip pakrikštytas žmogus yra įjungtas į įgytąsios žmonijos bendruomenę. Jokia fizika negali atsekti pasaulio sukūrimo iš nebūties. Taip lygiai jokia istorija negali priėti Prisikėlimo kaip paties veiksmo. Gal todėl šventraštis ir palieka prisikėlimo įvykį nakties tamsoje, kad tuo išreikstų žmogaus negalią jo atžvilgiu.

Tačiau istorijos mokslo negalia užčiuopia Prisikėlimą dar anaiptol nereikšia jo tikrovės negalimybę. Pabrėžti, kad šis ar kitas dalykas istorijai yra neprieinamas, dar nieko nepasako apie šio dalyko nebuvimą. Tiek gamtoje, tiek žmonijoje esama daugybės įvykių, kurių istorija nepasiekia: pirmųjų žmonių pasirodymas žemėje, kai kurių meno veikalų bei paminklų sukūrimas, kai kurių garsių asmenybių gimimas pradingsta amžių tamsoje; apie juos istorija negali nieko pasakyti ir savomis priemonėmis prie jų prieiti. Tačiau tai anaiptol nereikšia, kad šie istorijai nepasiekiami dalykai nėra įvykė. Todėl reikia griežtai skirti patį įvykį ir galimybę šį įvykį istoriškai patikrinti. Labai daugeliu atveju įvykis yra, o galimybės istoriškai jį patikrinti kaip tik nėra. Kas tada paliudija, kad įvykis tikrai yra įvykęs? Ne kas kita, kaip buvimas esminių sąjū, be kurių šis įvykis iš viso nebūtų galimas. Pavyzdžiui, istoriškai galime visiškai nieko nežinoti apie to ar kito žmogaus — saky-sime: Sokrato ar Platono — kil-mę; nei kas jo tėvai, nei kur jis gimė, nei kada gimė. Tačiau ar drįstu kas nors, remdamasis šia istorijos nežinia, tvirtinti, esą toks žmogus iš viso nesąs gimęs? Tai būtų juk nesąmonė. Pats žmogaus buvimas juk reikalauja jo gimimo. Tokių sąjū yra pilnas mūsų pasaulis, nes jame vyrauja ne tik laisvė, bet ir būtinybė. To-dėl vienas dalykas nurodo į ki-tą, nors šis pastarasis istorijai ir būtų neprieinamas. Prileiskime valandėlę, kad niekas nematė, kaip Napoleonas pabėgo iš Sv. Elenos salos. Tačiau jo pasiro-dymas Prancūzijoje savaime pri-leidžia jo pabėgimą kaip tikrovę, net jeigu nebūtų buvę ne vieno liudytojo, galinčio pabėgi-mą patvirtinti.

Tai, be abejo, nuvalkioti ir to-dėl visiem suprantami pavyz-džiai. Tačiau Kristaus Prisikėli-mo atveju jie nuostabiai pamirš-tami. Kristaus Prisikėlimo atveju istorinė negalia turinti reikšti ir

paties įvykio negalimybę bei ne-buvimą. Prisikėlimas kaip neis-torinis įvykis turįs reikšti, kad jo kaip įvykio iš viso nėra buvę, arba kad jis kaip įvykis neturįs vertės, arba kad jo tikrovė esan-ti labai abejotina. Ir visa tai es-ti kaip tik remiama istorinių liu-dytojų bei liudijimų stoka. Pa-vyzdžiui kat. dogmatikas prof. K. Lehmann rašo: "Nė vienas Jė-zaus mirtį mačiusių negalėjo nustatyti, kad Jis mirė 'už mus' arba 'už mūsų nuodėmes'. Nie-kas nebuvo liudytojas to įvykio, kurį Raštas vadina 'prisikėlimu'. Taip pat tiksliai nežinome, ką mokiniai 'regėjo', Kristui pasiro-dant... Todėl mums reikia iš pa-grindų atsivieškinti su visais mū-sų dievobaimingais ar nedievo-baimingais įvaizdžiais, kuriuos lig šiol nešiojomės" (Zurutung des Glaubens, "Publik" 1969, nr. 8, p. 25). Kitaip tariant, Kristaus mirties tikslas (žmonių atpirkimas), Jo Prisikėlimas (sio-los grįžimas į mirusį kūną), a-paštalų bei mokinių santykis su Prisikėlimu (regėjimai, kal-bos, valgymas, žaidimų palytėji-mas) — visa tai virsta tik die-vobaimingais įvaizdžiais, kadan-gi tai negali būti patvirtinta is-toriniais šaltiniais. O kadangi tai negali būti patvirtinta, todėl reikia su visais šiais įvaizdžiais ir atsivieškinti... Tai didžiulė meto-dinė klaida, tokia aiški visų ki-tų įvykių atžvilgiu, bet Kristaus Prisikėlimo atveju ji apeinama be atodairio. Prof. Lehmanno naivumas tiesiog neįtikimas. Štai kodėl mes ir pabrėžiame, kad Kristaus atveju neistoriškumas reiškias netikrovę ir kad todėl pažymins "neistorinis" toks ne-kaltas visais kitais atvejais, Kris-taus atveju įgyja ypatingos pras-mės, deja, visiškai klaidingos: visa, kas nerealų, yra kartu ir neistoriška; bet ne visa, kas neis-toriška, jau tuo pačiu yra ir ne-realų. Tai paprasčiausia loginė taisyklė. Deja, Prisikėlimo atžvil-giu ji pamirštama kaip tik tų, kurie ją visų pirma turėtų turėti galvoje.

"Vestfalijos žinių" pokalbinin-kas su prof. W. Marxsenu jautė šį skirtumą, todėl išgirdęs jo tei-ginį, esą "Jėzaus Prisikėlimas ne-ra istorinis įvykis", pateikė jam esminį klausimą: "Ar tada jis iš viso buvo įvykis?" Šiais žodžiais buvo paliesta pati ano pokalbio esmė. Juk antrinis yra dalykas, ar istorijos mokslas savo tyrimu

gali Kristaus Prisikėlimą pasiek-ti ar ne. Krikščionybė ne tai svarbu, ar Prisikėlimas gali būti istorijos mokslo objektas, bet tai, ar jis yra realus įvykis. Kitaip sakant, ar šis įvykis tikrai yra buvęs? Ar Kristus, miręs Golgo-tos kalne minios akivaizdoje ir tris dienas gulėjęs kape, vėl ta-po gyvas, ar supuvo, kaip ir vi-si kiti mirusieji? Štai kas yra pa-grindinis klausimas. Ir šį klausimą laikraščio korespondentas kaip tik Marxsenui dabar ir pa-teikė. Šitoje tačiau vietoje nuos-tabiai pasikartojo aukščiau mi-nėta Ivano Karamazovo haliuci-nacijos scena. Marxsenas į kla-usimą, ar Jėzaus Prisikėlimas iš vi-so buvo įvykis, vadinasi, ar Jė-zus tikrai prisikėlė iš mirusiųjų, atsakė pažodžiui: "I klausimą, ar Prisikėlimas buvo įvykis, turiu ši-taip atsakyti: To ašen nežinau".

Pacitavus man šiuos žodžius universiteto auditorijoje, klausytojai buvo priblokšti. Iš tikro! Ką gi reiškia nežinia, ar Kris-taus Prisikėlimas buvo įvykis ar ne? Kas gi tada tikima, jeigu dar iš viso tikima? Todėl laikraščio korespondentas nenusileido ir klausė prof. Marxseną toliau: "Bet į ką gi jie (apaštalai ir mokiniai, Mc.) tada tikėjo? Juk jie tikėjo į Prisikėlimą?" — I-tai Marxsenas atsakė: "Teisingai. Aš irgi tikiu į prisikėlusį Jėzų. Tačiau ką tai reiškia?" Ir čia Marxsenas išdėstė šio tikėjimo pobūdį, kuris mūsų svarstymam kaip tik ir yra pats svarbiausias. "Jei aš sakau", kalbėjo Marxse-nas, "kad Prisikėlusis yra mano Viešpats, tai šis posakis lieka gry-nai formalus tol, kol nepareiš-kiu, kaip gi šis Jėzaus viešpata-vimas manyje konkrečiai atro-dų. Jėzus iš Nazareto žemiško-jo gyvenimo metu pažadėjo žmo-nėms Dievo vardu nuodėmių at-leidimą. Jis reikalavo visą gyve-nimą patikėti vienam Dievui ir reikalui. O turėtume kaip tik tyrdienai. Jis reikalavo visiškai atsidėti savo artimui, net statant pavojun savo gyvybę. Jis reika-lavo vykdyti taiką ten, kur, žmo-giškai svarstant, atrodė esą pa-vojinga, nes reikia atsakyti sa-vų teisių. Jis pažadėjo žmonėms, kad jie, vykdydami šiuos reika-lavimus, laimės gyvenimą Die-vu. Jeigu aš šiandien šiuos reika-lavimus vykda, jei esu savam artimui atviras, jei jį myliu ir jam atsidedu, jei savimi nesirūpiu ir savęs nepabėžu, tai ti-kiu į Jėzų. Tada jis yra mano Viešpats, tada (bet tik tai tada.) aš patiriu, kad Jis yra gyvas. Ta-

da galiu ir išpažinti: Jis tikrai prisikėlė". Truputį žemiau Marx-senas sutraukia savo pažūras į vieną sakinį: "Patenkindami Jė-zaus reikalavimus, patiriame, kad jis gyvas, vadinasi, kad yra prisikėlęs".

Ši Prisikėlimo samprata sudaro tam tikrą silogizmą: Žemiško-jo gyvenimo metu Jėzus pas-kelbė tam tikrą dorinį mokslą ir mirė: šiandien mes vykdomė Jo mokslą savaime gyvenime; šiuo vykdydami Jėzus gyvena, t.y. Jo mokslas nėra miręs; gyvendamas savo mokslo vykdytume, tuo pačiu Jis yra prisikėlęs. Nuosekliai tad Marxsenas ir baigia savo pokal-bį raginimu: "O kad Jis būtų visuose mumyse prisikėlęs. Kaip dažnai mes patys kludome, kad Jis prisikeltų. O turėtume kaip tik Prisikėlusįjam leisti prisikel-ti". Tai reiškia: Jėzaus mokslo nevykdymas arba blogas jo vyk-dymas prailgina Jo mirtį ir ne-leidžia Jam prisikelti, nes Jėzų kaip Gyvąjį patiriame savaime buvime tada — "ir tik tai tada", pabrėžia Marxsenas, — kai vyk-dome Jo mokslo reikalavimus. Kristaus Prisikėlimas stovi tad ne pradžioje kaip pagrindas, o pa-baigoje kaip išvada. Jėzus yra gy-vas, taigi prisikėlęs, tik Jo moks-lo vykdytume mūsų pačių veikla. Kitaip tariant, Kristaus Prisikėli-

Nukryžiuotasis

(Lietuvių liaudies menas)

mas vyksta žmogaus sąmonėje. Ar jis yra įvykęs ir pačioje bū-tyje, Marxsenas ir visa juo sekan-ti teologija — nežino.

Kas tad yra Kristaus Prisikė-limas naujosios teologijos pažiū-ra? Ne kas kita, kaip Kristaus mokslo vykdymas mumyse ir mū-sų gyvenime. Tai grynai etinė samprata, ir Prisikėlimas yra šios sampratos prasmuo. Kaip Gand-hi prisikelia visur, kur yra vyk-domas neprievartinis arba taikus pasipriešinimas; kaip Antigona prisikelia visur, kur vykdoma brolio bei artimo meilė, nežū-rint įstatymų draudimo. Kaip Sizyfas prisikelia visur, kur atlie-kamas darbas be prasmės, — taip ir Kristus prisikelia visur, kur laikomasi Jo įsakymų, patarimų, nurodymų. Tuo būdu Prisikėli-mas netenka vienartinio pobū-džio ir darosi visuotinis; jis ne-tenka įvykio pobūdžio ir virsta bendra idėja. Kristus prisikelia kaip šios idėjos skelbėjas, kaip Mokytojas, kaip Rabbis. Ar Jis yra prisikėlęs ir kaip Jėzus iš Nazareto, to mes nežinome ir

mas vyksta žmogaus sąmonėje. Ar jis yra įvykęs ir pačioje bū-tyje, Marxsenas ir visa juo sekan-ti teologija — nežino.

Kas tad yra Kristaus Prisikė-limas naujosios teologijos pažiū-ra? Ne kas kita, kaip Kristaus mokslo vykdymas mumyse ir mū-sų gyvenime. Tai grynai etinė samprata, ir Prisikėlimas yra šios sampratos prasmuo. Kaip Gand-hi prisikelia visur, kur yra vyk-domas neprievartinis arba taikus pasipriešinimas; kaip Antigona prisikelia visur, kur vykdoma brolio bei artimo meilė, nežū-rint įstatymų draudimo. Kaip Sizyfas prisikelia visur, kur atlie-kamas darbas be prasmės, — taip ir Kristus prisikelia visur, kur laikomasi Jo įsakymų, patarimų, nurodymų. Tuo būdu Prisikėli-mas netenka vienartinio pobū-džio ir darosi visuotinis; jis ne-tenka įvykio pobūdžio ir virsta bendra idėja. Kristus prisikelia kaip šios idėjos skelbėjas, kaip Mokytojas, kaip Rabbis. Ar Jis yra prisikėlęs ir kaip Jėzus iš Nazareto, to mes nežinome ir

da galiu ir išpažinti: Jis tikrai prisikėlė". Truputį žemiau Marx-senas sutraukia savo pažūras į vieną sakinį: "Patenkindami Jė-zaus reikalavimus, patiriame, kad jis gyvas, vadinasi, kad yra prisikėlęs".

Ši Prisikėlimo samprata sudaro tam tikrą silogizmą: Žemiško-jo gyvenimo metu Jėzus pas-kelbė tam tikrą dorinį mokslą ir mirė: šiandien mes vykdomė Jo mokslą savaime gyvenime; šiuo vykdydami Jėzus gyvena, t.y. Jo mokslas nėra miręs; gyvendamas savo mokslo vykdytume, tuo pačiu Jis yra prisikėlęs. Nuosekliai tad Marxsenas ir baigia savo pokal-bį raginimu: "O kad Jis būtų visuose mumyse prisikėlęs. Kaip dažnai mes patys kludome, kad Jis prisikeltų. O turėtume kaip tik Prisikėlusįjam leisti prisikel-ti". Tai reiškia: Jėzaus mokslo nevykdymas arba blogas jo vyk-dymas prailgina Jo mirtį ir ne-leidžia Jam prisikelti, nes Jėzų kaip Gyvąjį patiriame savaime buvime tada — "ir tik tai tada", pabrėžia Marxsenas, — kai vyk-dome Jo mokslo reikalavimus. Kristaus Prisikėlimas stovi tad ne pradžioje kaip pagrindas, o pa-baigoje kaip išvada. Jėzus yra gy-vas, taigi prisikėlęs, tik Jo moks-lo vykdytume mūsų pačių veikla. Kitaip tariant, Kristaus Prisikėli-

A. ir J. MESOS KRAUTUVE
PRIME & CHOICE MESA
LIETUVISKOS DESROS

Užsakant didesnį kiekį parengi-mams duodame nuolaidą.
2433 West 69th Street
Chicago, Ill. 60629

Sav.: Antanas ir Jeronimas
Plėniai. Atmeta nuo 8 val. ryto iki 6 val. vak.

DR. ANNA BALIUNAS
AKTŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAİKO AKINTUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Šeštadienis 10-1 val. Trečia-dienį uždaryta. Ligoniai priimami su-sitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telef. WAlbrook 5-5076

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PRospect 8-1717
Rezid.: 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868

DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; tre-čia-dieniais uždaryta. Antradieniai ir penktadieniai vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-Sios ir California
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštad. 2-4 val.
Trečia-d. ir kitu laiku pagal susitar.
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

Rezid. Telef. 239-4653
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS, GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmia ligonius pagal susitarimą; jei neatsiliepia, skambinti HU 8-3223

tai galų gale esą nesvarbu, nes ne tai, pasak naujosios teologi-jos, nori Evangelija mums pa-brėžti, pasakodama, kas atsitiko anomis dienomis po Kristaus mir-ties. Ji nori mums atskleisti pras-mę, o ne skelbti įvykį. Ji nori pasakyti, kad Jėzaus etika gyve-na ir po Jo mirties ir kad tuo būdu ir Jis gyvena šioje etiko-jė, jei mes jos laikomės.

Šis pavyzdys, gal būt, aiškiau-siai parodo, kaip naujoji teolo-gija suka nuo būties į prasmę, nuo ontologijos į etiką, nuo Die-vo į žmogų; kaip Krikščionybė paverčiama elgesiu, apeinant bū-tį arba ją išaiškinant kaip pras-menį šiam elgesiui. Šis pavyzdys

galop parodo, kame glūdi ir vad. Evangelijos numitologinimas, dabar taip stropiai vykdomas, tiek protestantų, tiek ir katalikų. Tai Evangelijos perkėlimas į do-rinę plotmę, ontologinę plotmę arba visiškai neigiant (protes-tantai) arba ja nesidomint (ka-talikai). Tai, ką Evangelija pa-sakoja apie Kristaus Gimimą iš Mergelės, apie Jo stebuklus, apie Jo Prisikėlimą, dangun Žengimą esą prasmens bei nurodymai į do-rines idėjas: pasitikėjimą Dievu, Dievo visagalybę, Dievo buvimą mumyse, Dievo gyvenimą ne mū-sų buvimo sąlygose ir t.t. Tai ne naujas dalykas: simbolinė bei (Nukelta į 5 psl.).

Tel. ofiso HE 4-5549, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9 antr., penktad. 1-5, treč. ir šešt. ab-susitarus.

Ofiso — HE 4-5758.
DR. S. ir M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 51st Street
Valandos: antradieniai, penktadieniai 2-9 v., šeštadieniai 10-1 p.p. Ligoniai priimami pagal susitarimą

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė optometristas
DR. EDMUND E. CIARA
2709 W. 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antradi. ir penktad. 10-4; šeštadi. 10-2 val.

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-6960.
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
Crawford Medical Building
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akuserija ir moterų ligos
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PROspect 8-9081
DR. JANINA JAKŠVIČIUS
J O K S A
2656 West 63rd Street
Pirmad., antradi., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 6 iki 8 v.v. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 6 iki 9 v. v., šešt. nuo 9 iki 12 val.: arba susita-rus.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 W. 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p.p. ir 6 iki 8 val. Trečia-d. ir šeštad. uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečia-d. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. — REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvės gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antradi., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p., 6-8 val. vak. Šeštadi. 12-3 val. p.p., trečia-d. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečia-dienius. Šeštadieniai 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKU LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antradi., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakarė. Trečia-d. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p.p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2019

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HElock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773. Rez. PR 8-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirm., ketv. 5-8 val., antradi. ir penkt. 1-4 val. Pirminėja tik susitarus

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. Šeštad. 9 v. r. — 2 v. popiet.

ASSOCIATE OPTOMETRISTS
Lietuviškai kalba
DR. FRANK PLECKAS, OPT.
3424 W. 63rd St., GR 6-7044
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Valandos pagal susitarimą
Uždaryta trečia-dieniais

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
5159 So. Damen Avenue
Valandos tik pagal susitarimą. Trečia-dieniais uždaryta.

Telef. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 So. Kedzie Avenue
Val., pirmad., antradi., ketvirtadi. ir penktadi. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šeštad. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
(Tel. 737-2290 ofiso ir rezidencijoje)
Pirmia ligonius tiksliai susitarus — (By appt.).

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val.: antradi. nuo 2-5 popiet. ketvirtadi. nuo 6-8 vakaro
Ofiso telef. 776-2880
Rezid. telef. PROspect 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAİKO AKINIUS
15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill
Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. GItovėvili 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p.p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p.p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas — 925-8296
Valandos: 2-8 v. v., penktadi. 10-12 v. r., 2-8 v. vak. Šeštadi. 1-4 v. vakaro. Sekmad. ir trečia-d. uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., Treč. ir penkt. nuo 9 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street

Pirminėja ligonius tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 v. vak. Trečia-d. ir šeštad. uždaryta

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 So. Albany Avenue
Val.: pirm., antradi., ketv. 6-8 val. vak., penkt. ir šeštad. 2-4 popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-8150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

Ofiso tel. 767-2141. Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val.: pirmad., antradi., penktadi. 1-4 ir 6-8 v. v., ketvirt. 6-8 v. vakaro Šeštadieniai 12-3 val. popiet.

Adolfas Valeška

Kristus, nuimtas nuo kryžiaus

Julius Gaidelis — sukaktuvininkas

Nuo Grikiškų iki Bostono ir nuo pirmos variacijos fortepijonui iki operos "Dana".

Kas kūrėją nori pažinti geriau, tas turi nuvykti į gimtąjį jo kraštą, — sako vokiečiai. O kai nori rašyti apie kompozitorių Julijų Gaidelį, tuoj prisimeni Vilniaus krašto Daugėliško vietovės, — nuoširdžiusios vietos gyventojus, jų pastangas ir kovas dėl lietuviybės išlaikymo.

Antai, kai kun. Aleksandras Burba, lenkų išvarytas iš Daugėliško parapijos, turėjo išvykti į svetimą kraštą, vietos gyventojams jis parašė atsisveikinimo laišką, kuriame sako:

Daugėliškis, daryk darbą dėl Dievo malonės, Idant maldos namus veikiai apturėtų žmonės. Čia lietuvininkai tikri ir geras klebonas, Kurs myl' Dievą ir tėvyne, muzikus ir ponus.

Ach, kaip būtų malonu dabar nuklysti į Daugėliškį, į Grikiškų kaimą ir ten vaikštinėti po kalvotas ir miškingas apylinkes su kompozitoriumi Julijų Gaideliu, balandžio 5 d. švenčiančiu savo 60 metų sukaktį. O pavargus, būtų gera atsistoti kur nors ant didelio akmens ir, kaip vietos gyventojai sako, pypkes surėmus, žiūrėti į Vereksčio ežerą skęstančius pavakario saulės spindulius, klausytis jo kalbos, pasakojimų apie vaikystę, apie jo nueitą, kaip muziko kūrėjo, gyvenimo kelią.

Laukai dabar tėviškėje kvepia pavasario gyvastimi. Pempės krykštaudamos šūkauja, — gyvil gyvil

Sveiki gyvi, — sakau ir aš vienam iš žymiausių, nepriklausomoje Lietuvoje išaugusiam ir subrendusiam kompozitoriui Julijui Gaideliui.

Atklydau pasikalbėti. Nerūtauk, maestro, kad mes, lyg atsisėdę į nuodėmklausio vietą, prašysime, kaip kūrėjo muziko, visuotinės išpažinties nuo pačių pirmųjų prisimintų dienų, iki šios, kada jūsų šešiasdešimtmetis apvainikuojamas operos "Dana" pastatymu.

Kai svečias ateina į aukštaičio namą, šeimininkas yra jo tarnas ir jo norų vykdytojas. Tad pasidodu jūsų valiai, — juokauja maestro Julius Gaidelis. — Aš klausau.

Daugėliškis yra man lyg antroji tėviškė, — pradedu pokalbį, — nes iš ten kilę žmonės yra buvę mano artimiausi gyvenimo draugai. Ką jums mena ta vietovė, kokie liko gražiausi vaikystės prisiminimai.

Jei jūs esate ten viešėjęs, sako kompozitorius, — tai žinote, kad mano gimtasis kaimas Grikiškiai, kur neva gerai augę grikiškiai, yra nuo miestelio apie 5 kilometrus. Daugėliškėje esu krikštytas, bet to momento, žinoma, neatsimenu. Vaikystėje ne daug jame teko lankytis, tikriausiai jo bažnyčioje, bet lyg pro rūką matau kaip jos vitražuose žaidžia saulės spinduliai. Tik vėliau, bene po 23 metų, apsilankiau savo tėviškėje. Tai buvo vokiečių okupacijos metas. Bet ir tas atsilankymas nelabai laimingai baigėsi. Šv. Onos atleidų metu po pamaldų būrys daugėliškėčių, jų tarpe dvi mano seserys, susimetė už nuošalaus namo gražioje pievelėje vaišių. Tik jas pradėjus, kyšt iš už namo kampe du valdžios pareigūnai ir išvaikė mus visus. Dar ir kažkokius raštus surašė.

Tad jūs pirmąjį tremties kelią išgyvenote savo vaikystėje.

Teisingai. Mano tėviškė buvo lenkų okupuota. 1921 metais tiesiog nuo kiaušinių kaimenės te-ta atplėšė ir slapta per demarkacijos liniją atgabeno į Kauną. Čia tada mokėsi jos sūnus, mano gusbrolis, kuris, kaip vėliau au-

nojau, ir buvo vyriausias šio samokslas organizatorius. Kaune patekau į amatų mokyklos bendrabutį, išlaikomą Vaikelio Jėzaus draugijos.

Pypkės dūmams besiskleidžiant debesimis, klausiu kompozitorių, kas paskatino jį pasirinkti muziką savo gyvenimo dalia ir palydove?

Kompozitorius susimąsto ir žvilgsnį nukreipia į fortepijoną, ant kurio guli krūvos gaidų, o virš klavišų matau naujo lopo kelias užpildytas eilutes.

Piemenaudamas, kaip dabar matau, nebuvau didelis romantikas, nors smailiai žiūrėdavau į berno armoniką, o vogčiomis teko ne kartą ir pirštų ją paliesti. Tada įdomiausia buvo gaminti įvairias šaudykles, nes, vykstant kovoms, visi patvariai buvo primėtyti šaudmenų.

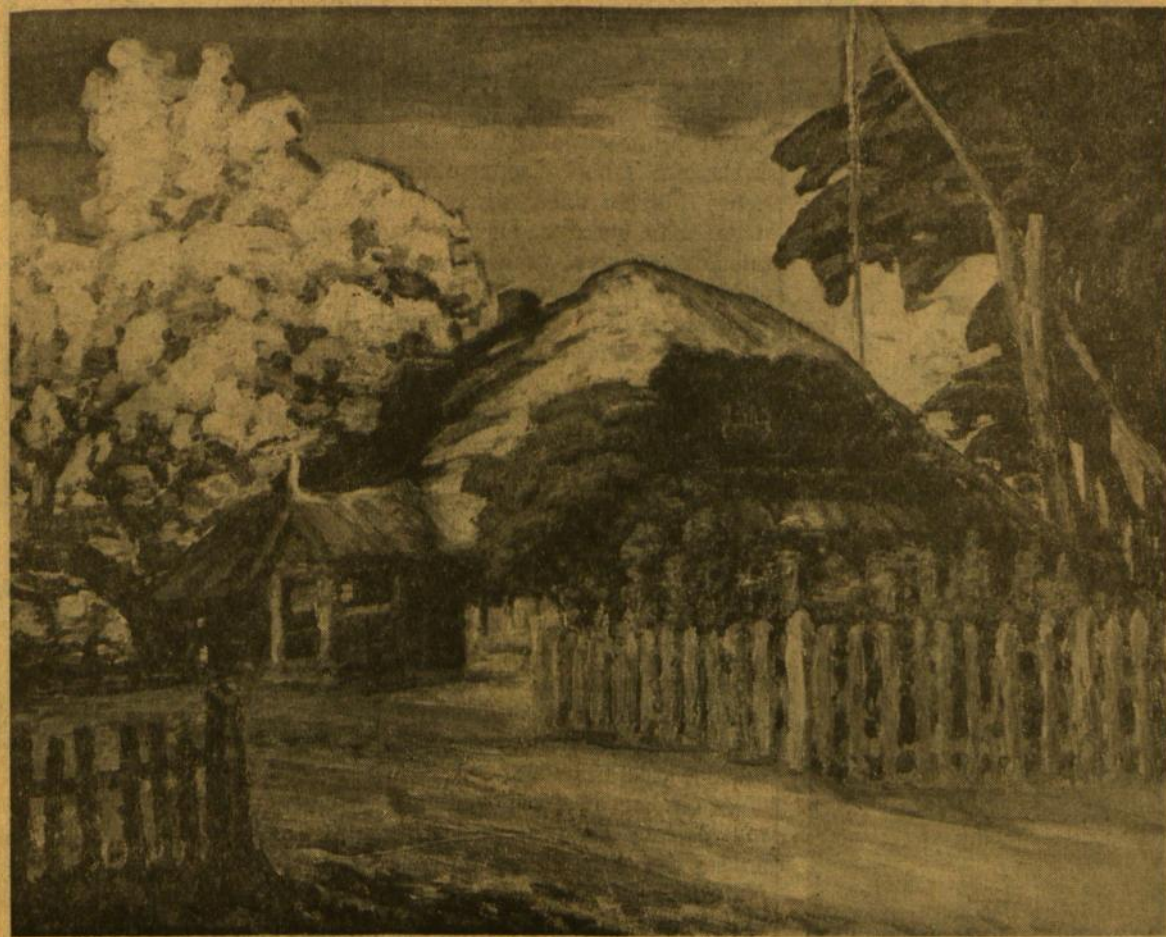
Tik vėliau, jau bendrabutyje gyvenant, pirmą kartą pamatėu daiktą, vadinamą fortepijonu. Čia savo garbei turiu pasakyti, kad tik aš vienas iš apie 60 mokinių išmokau paskambinti viską, ką tada buvau girdėjęs, tai visus tuometinius šokius, įvairias dainas. Šitai pastebėjęs, prelatas P. Januševičius. Vaikelio Jėzaus draugijos pirmininkas ir mano draugai pradėjo raginti, kad aš su kitu vėliau į bendrabutį atvykusi "muzikantu" stočiau į muzikos mokyklą, vėliau virtusią konservatorija. Čia pradėjau lankyti fortepijono klasę, ją baigęs studijavau kompoziciją.

Užsimenu kompozitoriui Julijui Gaideliui, kad šie metai yra sukaktuviniai ir jo paties kūrybos, nes prieš 35 metus buvo sukurta pirmoji kompozicija fortepijonui. Taip rašo Lietuvių Enciklopedija. Įdomu, kiek ir kurie kūriniai išvydo pasaulį?

Porą dalykų smuikui su fortepijonu smuikininko Iz. Vasyliūno rūpesčiu ir dar kelios dainos.

O iš viso koks yra kūrybos lobynas?

Nesulaukęs atsakymo, vėl smelkiuosi į enciklopedijos puslapius. Čia randu, kad fortepijoninė sonata buvo sukurta 1935 metais: Verpeja, Drugeliš-

Adomas Varnas

Kur bakūžė samanota... (J. ir A. Rinkevičių nuosavybė)

Vladas Šlaitas

AMZINASIS ISIMYLĖJELIS

Esu amžinasis isimylėjėlis. Nieko pikta nėra mano širdy. Tik ramumas, kursai siūbėti medžių viršūnėms vasaros naktį. Turiu būti šaistus, kad galėčiau ramiai pasifikti tavo dieviškai skaistų ir dieviškai ramų veidą (aš rašau apie tą, kurią kartą labai mylėjau, ir kurios jau seniai nebe šitame pasaulyje).

KOMPLIMENTAS

Gluosnis ant kranto, tai komplimentas vandeniui. Tai grakštusis teptuko smūgis vaizdui pagražinti. Šiaip gi vaizdas be seno gliuosnio būtų nepilnas (kaip širdis, kuri ieško laimės ir nesuranda).

SEPTYNIS KARTUS ACIO

Viešpatie! Ačiū už akių šviesą, kuri man leidžia žiūrėti ir matyti. Ačiū už klausą, kuri man leidžia atskirti tikrą taktą nuo netvarkingo ir šaukiančio takto. Ačiū už uoselę,

kuri man leidžia atskirti rožių kvapą nuo žolynėlių paprasto kvapo. Ačiū už gomurį, kuris man leidžia atskirti tikrą skonį nuo sacharino netikro skonio. Ačiū už prisilietimo bei palytėjimo dovana, kuri man leidžia atskirti tikrą, gerą širdies švelnumą nuo dirbtinum. Ačiū už mąstymo ir atminimų malonę, kuri man leidžia prikelt užmaršty pasarvotus dalykus. Ačiū už galią atskirti gera nuo pikta.

TITNAGAS

Laužė ir daužė mane gyvenimas, tačiau man s nesudaužė. Nes aš esu patvarus. Nes aš esu atsparesnis už aštrų ir kietą titnagą sau pačiam arba savo širdies ir akių pagėdavimams. Tegyvuoja Jo Eminencija ir Ekscelencija, tegyvuoja Jo Didenybė karališkas titnagas!

BE NAMŲ IR BE GIMTO KRASTO

Su Nyka - Niliūnu, Nagiu ir Bradūnu pasibaigs poeto karta, kuri baigia praleist savo amžiaus metus be namų ir be gimto krašto.

Liūdna, liūdna, liūdna. Viešpatie, būk maloningas benamių poezijai.

Prieš uždangai pakylant

Akimirksniniai pokalbiai "Danos" operos repeticijoje

Sį vakarą pirmoji "Danos" repeticija Marijos Aukštesniosios mokyklos scenoje. Čia netrukus "Dana" išeis prieš mus, lyg prieš jury komisiją, ir pristatys savo bylą. Nenuostabu, kad ir auklių, ir mokytojų, ir patarėjų veiduose ir judesiuose ryšku rūpestis ir itampa. Nesunku išskaityti maždaug šitokį sakinį: "Kuo mažiau šiandien lysi į akis, tuo būsim dėkingesni". Tad ir mano klausimai trumpi ir lakoniški: valdybos pirmininkui — apie bendrąsias nuotaikas, svarbesnę statistiką, dailininkui — apie dekoracijų tikslus bei idėjas, solistams — apie specifines partijų proble-

mas...

ALFREDAS KULYS (operos valdybos pirmininkas): Turėčiau daug ką pasakyti, bet labai nelaiku užklupote... Choras dirba tikrai sąžiningai, nes juk naujas dalykas, o muzika, kaip jau girdėjote, nėra lengva. Choristai gi yra visada toji svarbioji viso didelio aparato dalis, apie kurią mažiausiai kalbama, nors kreditų jie daug nusipelnė... Skaičiu mi, tiesa, mes gausūs: su pagalbiu personalu būtų daugiau kaip šimtas, tačiau darbo našta nuo to nėra kiek nesumažėja. Per paskutiniąsias savaites repeticijose praleidžiam net po tris vakarus, o ne kartą ir sekmadienį popietes...

Klausiate apie išlaidas? Samata buvo \$35,000, bet, manau, išeis daugiau. Kaip ir visuomet, daugiausia kainuos orkestras. Apie 30 žmonių. Maždaug tiek jų čia priešscenėje ir telpa... Gaidos, dekoracijos — viskas nauja. Čia jau nieko iš niekur neišinuomosi... Išlaidas gerokai sumažins tas faktas, kad rūbus visi

siuvamės patys, pagal dekoratoriaus duotas idėjas...

ALGIRDAS KURASUKAS (Operos dailininkas): Drabužių eskizus darydamas, galvoje turėjau ne tautybę, bet apytikrą vaizduojamo laiko dvasią. Visi jie turės būti atitinkamo spalvų gamoj, derintis su visu dekoratyviniu fonu. Kaip žinote, kiekvienam veiksmui reikalingos skirtingos dekoracijos. Jas darau realistiniai su stipriu romantizmo atspalviu. Dominuoja Alpių kalnų fonas, tačiau jokio specifinio geografinio ar istorinio lokalo atkurti ne siekiu. Norėjau, kad jos spalviniai ir turtingai atrodytų. Iš tikrųjų atvaizduotoji vietovė daugiau primins Bavarijos kaimėlių, negu mūsų prisimenamas stovyklas. Mano idėja ir yra ta, kad tie visi veikėjai prie gražaus aplinkos fono visiškai nesiderina. Jie gyvena savame pasaulyje; aplinka jų nejudina... Jie jaučiasi ne vietoj, nepritepa, i aplinkos rėmus nepajėgia sutilpti. Tasai kontrastas turėtų iškelti ir pabrėžti tą treminio tragedijos didybę... Šis gražus pasaulis jų organiškai nebepririša...

Scenoje kuriamas nerimas dėl staiga dingusios solistės.

Jūs turite kaip nors pergyventi faktą, kad Danos nėra, — aiškina dirigentas Aleksandras Kučiūnas. — Taigi: rytoj kantonos premjera, o pagrindinės solistės niekur negalite surasti...

Pagrindinė operos solistė iš tikrųjų yra čia pat. Ji atsako į kele-tą mano klausimų.

DANUTĖ STANKAITYTĖ

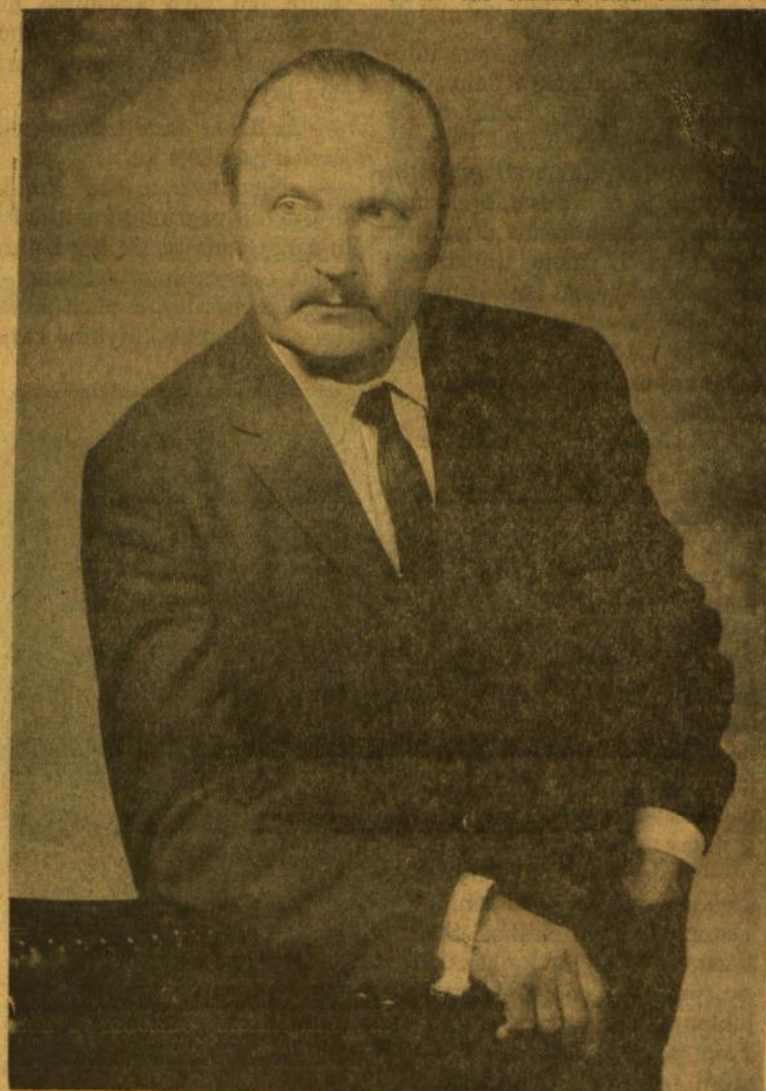
(operoje dainuojanti Danos partiją): Mano rolė yra gana sunki ir vokaliai ir muzikaliai. Gražina buvo dėkingesnė dar ir dėl to, kad nukėlė žiūrovą į senus laikus, kuriuose jis pats negyveno, todėl jų taip gerai nepažįsta. Taigi ir solistas turi daugiau laisvės, charakterį kurdamas. Dana, sunkesnė ir kaip charakteris. Ji nėra ne karžygė, nė herojė. Ji nėra ne lengvo stiliaus moteris, kaip, sakysim, Carmen. Ji rimta, savy užsidariusi, savo paslydimą labai tragiškai išgyvenanti... Publikos simpatijas papirkti jai nėra lengva...

STASYS BARAS (muzikas Stankaitės, Danos mylimasis): vokali nė mano partijos pusė man gana patogi. Parašyta, atrodo, dramatiniam tenorui. Juk nėra paslaptis, kad muzika buvo kuriama, turint galvoj Chicago Lietuvos operą, o taigi ir joje besireiškiančius solistus. Pirmojoje versijoje visi veikėjų vardai ar pavardės priminė vardus ar pavardes solistų, kuriems partijos buvo numatytos. Išskyrus Romą Mastienę, visi numatytieji ir dainuoja šiame pastatyme.

Kai kas mėgsta pakritikuoti libretą. Man tai jis atrodo gana neblogai pasisekęs. Daugelio garsių operų libretai savo turiniu nėra penki, nė devyni, o vis dėl to niekas prie jų per daug nekimba.

JONAS VAZNELIS (Dauman-tas, Danos vyras): Šioje operoje iš viso esu teigiamiausias veikėjas: laisvės kovotojas, ieškas žmogus ir jį suradęs vėl noris sugrįžti į savo kraštą ("Vai grįžti ten..."). Man prologas, kurį dainuoju kaip nežinomasis yra tikrai gražus ir melodingas. Manau, kad publika bus maloniai nustebinta...

Savo role esu tikrai patenkintas. (Nukelta į 4 pusl.)

Muzikas Aleksandras Kučiūnas, kurio diriguojama nauja lietuviška opera "Dana" už savaitės jau suskambės Chicagoje.

Nuotr. H. Francis Jackson

miniatiūros smuikui su fortepijonu; Styginis kvartetas h-moll 1936; I Simfonija; Balandžių tur-gus ir Karo Muziejiaus sodelyje-simfoniniai vaizdeliai 1937; Šatrijos raganų karnavalas, Gedimino sapnas, arba Vilniaus legenda-simfoninės poemos; II Simfo-

nija 1940. Čičinskas, 3 aktų baletas 1941; Aliarmas, simfoninė poema 1945; Jūratė ir Kastytis, simfoninė poema pagal Mairo-nio baladę 1946-47; II styginis kvartetas; Be tėvynės, Lietuviškas šokis Nr. 1, Malda (su var-gonais) -trys smuiko dalykai; Smuiko koncertas 1947-48; III styginis kvartetas 1948; Smuiko sonata 1951; III Simfonija 1952; IV styginis kvartetas 1953; Gies-mė apie Gediminą pagal B. Ruo-gos žodžius- kantata solistams, vyrų chorui ir simfoniniam or-kestrui. Chorams dainų yra pa-rašęs apie 40, keletas solo dainų, religinių motetų mišriam cho-rui-Skaisčioji Marija, O, Didis Dieve, Benamių malda ir kt. Ka-dangi enciklopedijos tomas buvo išleistas 1955 metais, tai per ki-tus 14 metų- kas ir besuskaičiuos, kiek buvo sukurta.

Kokie pagrindiniai elemen-tai ir kokia muzikinė forma yra jūsų mėgiamiausia? — klausiu, tęsdamas toliau pasikalbėjimą.

Kažkaip savaime vokali-niuose dalykuose daugiau dėme-sio skiriu melodijai, gi instru-mentiniuose-harmonijai.

O koks yra jūsų mėgiamiausias muzikinis stilius?

Gaideliškas (!)

Kas labiau patinka, instru-mentinė ar vokalinė kompozici-ja?

Simfoninė arčiau prie šir-dies.

Kiek esate sukūręs vokali-nės muzikos kūrinių?

Sąrašo nedariau, tai sunku žinoti.

Jei, sakykim, reikėtų išleisti jūsų muzikinės kūrybos rinktinę, kurie kūriniai jį patektų?

Nė vienas, kurių norėčiau, jei rinktųsi biznieriškas leidėjas.

Kurdamas kompoziciją, ku-riam instrumentui pirmiausia rašote gaidas?

Visiems iš karto, bet jei y-

ra vokalinė partija, tai ją kelis žingsnius varau pirmiau.

Ar kurdamas naudojate instru-menta, ar tiesiog rašote kom-poziciją?

Jei kompozicijose nėra forte-pijono partijos, tai rašau be instru-mento pagalbos.

Visuomenė nepaprastai do-misi jūsų operą "Dana". Ar ji yra išdava senesnio užsimojimo, ar

tai paskutinių metų kūryba?

Dar Kauno konservatorijo-je, prieš pradėdamas kompozici-jos studijas, parašiau dvi operas, bet, ačiū Dievui, kad jos dingo. "Dana" mintyje ir ant popie-rius įsikūnijęs šiame krašte. Jei ne Chicago Lietuvos opera, ne-būtų ir "Danos".

(Nukelta į 7 psl.)

Kompozitorius Julius Gaidelis, operos "Danos" kūrėjas, 60 metų su-talstuvininkas. Nuotr. V. Maželis

Dailininkas Adomas Varnas— kūrybingas grafikas

JUOZAS PRUNSKIS

Prie laimingiausių mūsų kultūrininkų turime priskaityti dailininką, prof. Adomą Varną, kuris sulaukė 90 m. amžiaus ir tebėra kūrybiškai pajėgus ir kuris per ilgus dešimtmečius galėjo išsiskleisti visais savo talentais.

Daugelis jo kūrybos laimėjimų jau buvo aptarta, bet lieka dar daugiau dėmesio atkreipti į vieną gausią jo kūrybos sritį — grafiką. Dar prieš 20 metų, kada dail. Varnas šventė 40 m. savo kūrybos sukaktį, 1949 metų "Lietuvyje" Telesforas Valius išties straipsnį išspausdino, aukštai vertindamas dail. Varno grafiką.

Pradžią "Vasaros vaišėse"

Pirmasis dail. Varno stipresnis žingsnis šioje srityje buvo viršelis Igno Seiniaus knygai "Vasaros vaišės". Škicavimas iš gamtos mūsų dailininkui padėjo išbulinti jam būdingą liniją, kuri reiškėsi jo portretuose, šaržuose, jo grafikoje. Jis į grafikos meną įsitraukė pats savomis pastangomis, be jokių ypatingų mokyklinių studijų šioje srityje, skindamas laimėjimus savo kantriu darbu, nepalauiamam ryžtu.

Trys politinių šaržų laikotarpiai

Ryškiesiems Varno grafikos darbams jo šaržai iš lietuvių politinės veiklos. Jų pirmieji buvo išspausdinti 1914 m. "Vairo" kalėdiniam numerio. Juos dailininkas vėliau patobulino, papiešė tušu, akvarele paspalvino.

Antras jo šaržų laikotarpis buvo 1917 m. Petrapilio seimas. Čia buvo įdėta dar daugiau dailininko studijų, darbo, naujų ieškojimų, pakartotinių perkūrimų. Trečias Varno politinių šaržų laikotarpis buvo 1918 m. Tautos tarybos veikimas Voroneže. Šiuo metu Varnas turėjo ypatingą laiką atsieti piešinį — kai su tarybos nariais buvo uždarytas į kalėjimą. Geriausiai visų šių laikotarpių šaržai buvo 1922 m. "Vaivos" bendrovės išleisti atskiru leidiniu — "Ant politikos laktų".

Vilniaus bylos šaržai

Kaip jau esame minėję, dail. Varnas buvo užsimojęs duoti ir antrą šaržų rinkinį. Min. Zaučiaus remiamas, buvo išvykęs į Ginevą pailiuoti Vilniaus bylą. Tai buvo 1932 m. Per du mėnesius nupiešė proą šimtų šaržų, įvairiose pozose vaizduodamas Vilniaus bylos svarstytojus tarptautinius diplomatus. Tačiau, grįžęs iš Ginevos, Varnas į klimpą į pašto ženklų bylą, kaip ekspertas. Šis ir kiti rūpesčiai nebeleidė užbaigti ir išspausdinti naujo šaržų ciklo.

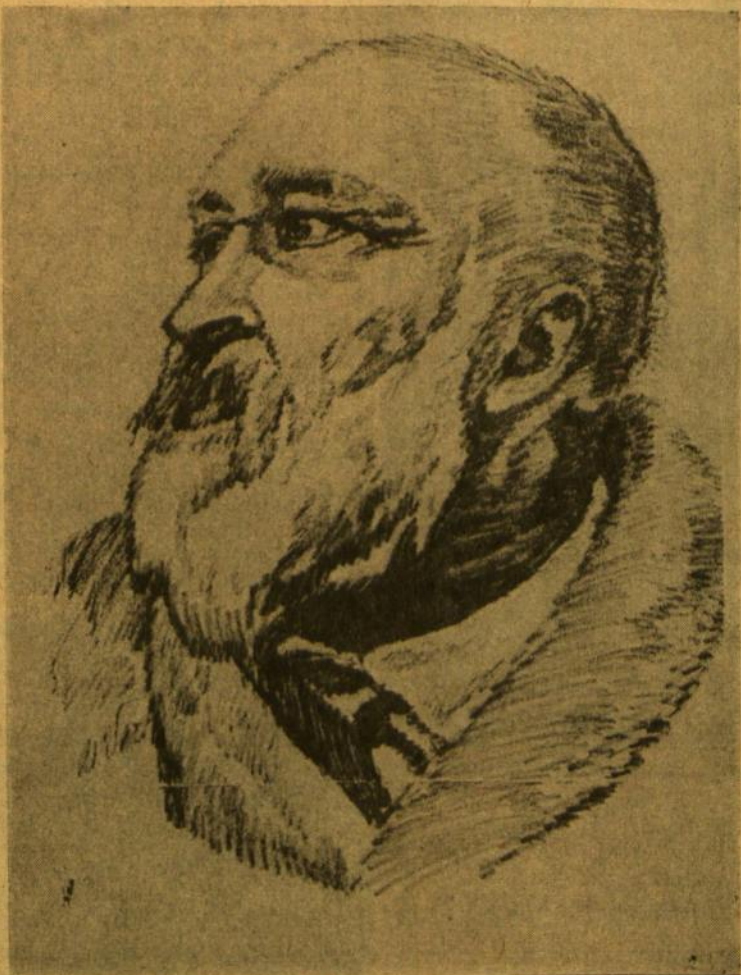
"Vienuolika dailės apaštalu"

Dail. Varno šaržai buvo spausdinami 1919 m. Vilniuje lenkų kalba leistame humoristiniame žurnale, o taip pat Kaune leistame "Vapsvoje". Tarp įdomesnių dail. Varno šaržų minima yra šaržų kompozicija "Vienuolika dailės apaštalu", kur vaizduojamas 1926 m. Meno mokyklos dėsnytojų posėdis. Čia matomi: Šlapelis, Didžiokas, Kalpokas, Zmuidzinavičius, Galdikas, Vienožinskis, Šileika ir kiti, o taip pat ir pats Varnas matomas besikuciojantis savo draugus. Paskiau iš šio kūrinių buvo padarytas didesnis, jau tempera dažais dekoratyvinis darbas, pasilikęs Meno mokykloje.

Šaržams Varnas naudoja stilizuotą piešinį, įveddamas gausiai satyrinės nuotaikos.

Litografiniai darbai

Jau esame minėję apie visą eilę Varno litografinių darbų. Ypač pedagoginės reikšmės turėjo Prahėje akmenyje dail. Varno atlikti kūrinių spausdinimui port-

Adomo Varno spalvota kreida pieštas kalbininko prof. J. Jablonskio portretas.

retų Vyt. Didžiojo, Simano Daukanto, vysk. Valančiaus, Čiurlionio, Žemaitės, Maironio ir kitų, naudotų mokyklose. Vėliau, 1930 m., dail. Varnas Kaune litografiniu būdu ruošė Vytauto Didžiojo portretą, su kurio išpildymu turėta daug sunkumų dėl stoko specialistų spaustuvėje, dėl blogo akmens litografiniam spausdinimui.

Knygų iliustracijos

Didelių knygų iliustravimo darbai dail. Varnas yra atlikęs, spausdinant A. Smetonos knygą "Pasiakytą — parašytą". Čia reikėjo sudaryti net apie 120 iliustracijų, inicialų, vinječių ir, reikalaujant skubiai darbą atlikti, dailininkui teko šauktis net kitų, jaunesnių dailininkų talkos, su nuoskauda vieningumui.

Taip pat Ad. Varnas yra iliustravęs A. Sabaliausko dainų rinkinį, sukurdamas vaizdus darželio, kanklių, skudučių. Tarp kitų Adomo Varno grafikos darbų minėtini jo ex librisai, emblemos įvairioms kultūrinėms organizacijoms, Vyt. Didžiojo universiteto antspaudas, Lietuvos banknotų piešiniai, jo sukurti 38 pašto ženklai. Tai vis dailiai Varno atlikti taikomosios grafikos darbai.

50 kūrybos metų grafikoje

Jau daugiau kaip 50 metų dailininkas Ad. Varnas dirba ir grafikos srityje. Vienas pirmųjų jo darbų išvijoje buvo Ravensburge sukurtais viršelis Bern. Brazdžionio knygai "Svetimi kalnai". Taip pat tremtyje yra grafiškai sukūręs visų trijų Lietuvos prezidentų portretus.

— Kokius grafikos darbus teko atlikti atvykus į JAV-bes? — paklausiau, dailininką aplankęs ji namuose.

— Amerikoje teko daryti bandymus šaržų "trijų didžiųjų" — Trumano, Churchillio, Stalino, škiev — Sruogos, Jankaus, Dargio, prel. Albavičiaus, Santvaro, Jablonskio, Tumo, Smetonos. Taip pat nupiešiau šaržus eilės mūsų teatro. Teko iliustruoti Lietuvių poezijos antologiją.

— Kokius įžvelgiate savitumus savoje grafikoje, kas ją skyrė nuo kitų?

— Darant paskutinius šaržus, man buvo įdomu, kad nebūtų tiksliai vaizduojamųjų asmenų veido linijų, o jie būtų sudaryti iš judesinių bruožų, iš judesio linijų. Dar Kaune vienos mano parodos metu vokiečių okupacijos laikotarpis vienas kitatautis meno žinovas, kritikas pasakė, kad mano portretuose ir peizažuose yra daug judesio. Ir manau, kad tai

tiesa. Judesį mėgstu gyvenime, ir kūryboje.

Taip pat mane visuomet domina, kaip portretuose, taip ir šaržuose, žmonių psichologinis momentas. Prisimenu, kai teko piešti Vienožinsko portretą, jį vaizdavau kaip buvau pažinęs — linksma, malonų žmogų, tačiau bėpiedamas pastebėjau jame tokio kietumo, grubumo, agresyvumo bruožų jo veide, ir tą įveidžiau į piešinį. Bet tai nereiškia, kad aš jo negerbiau, nemylėjau. Jis visada pasiliko mano draugu. Taip pat šilingas man išsiskyrė savo ryžtu, ir jį pavaizdavau kaip "naujos idėjos gaidį". Lygiai ir Nagevičiaus šarže įvedžiau kreivas rankas, ko tikrumą vėliau jam patvirtino rentgeno nuotrauka.

Šiaip jau savo gyvenime buvau spaudžiamas daugybės darbų ir buvo sunku gilintis kuria viena kryptimi.

— Ar dabar esate užsimojęs ką daugiau grafikoje kurti?

— Nemanyčiau, kad grafika būtų mano pagrindinė sritis. Pačių šaržų ėmiausi tik lyg bandydamas, eksperimentuodamas — kaip išeis. Juk net ir pirm pradėdamas dailininko kūrybinę karjerą,

ketvirtą metų svarsčiau, bandžiau, kol galutinai pasinešiau šia kryptimi.

Man dar norėjosi sukurti Lietuvos kunigaikščių ciklą. Juk mūsų turimi jų atvaizdai yra skolinti iš slavų ir labai reikėtų sukurti savus. Tik jau dabar sunku būtų tai man įvykdyti. Dar studen taudamas buvau pradėjęs kurti tokius gyvenimo filosofijos meno kūrinius, iš jų ir diplomą gavau, bet ir šią svajonę vargu ar begalėsiu realizuoti.

Kai Varšuvoje mane nuskriau dė vienas Muenchene meno studijas baigęs dailininkas — girtuoklis, sau buvau nutaręs nieką da nesiimti meno kūrinių pragyvenimui sudaryti. Septynerius metus taip ištesėjau, tik savaitgaliais bekurdamas, bet paskui pastebėjau, kad tuo būdu mano meniškasis raiškumas blėsta ir tada giliau atsidaviau kūrybai.

— Kokia Jūsų nuomonė apie mūsų grafiką išvijoje?

— Galime džiaugtis, kad turime pajėgių grafikų, pasiekusių aukštą lygį, kaip Valius, Jonynas. Neturiu galimybių visko aprėpti, aplinkybės mane sulaiko nuo lankymosi į parodas Čiurlionio galerijoje, bet kiek tenka susidurti mūsų kūrinių yra labai daug laimėta grafikos srityje.

— O kaip vertinate naujausius lietuvių grafikų darbus okupuotoje Lietuvoje?

— Labai aukštai. Atrodo, kad lietuviai grafikai ima pirmauti vi soje Sovietų Sąjungoje ir tai ne savo propagandiniu žanru, o kūrybiniu ryžtu. Sakysime pasklai dykime Rimo Tarabildos "Vilniaus žali bromai". Jo kūrinių nėra realybės fotografija, o grafinė išraiška skulptūriniu reljefu, labai įspūdinga, savaiminga, originali.

• **Vladas Žuklys**, vienas iš žymiausių okup. Lietuvos skulptorių, yra užsimojęs sukurti visą eilę mūsų literatūros klasikų bareljefų. Komunistų partijos įsakymu, ligi šiol jis beveik išimtinai tekūrė bolševikų rašėvų bareljefus. Pastaruoju metu sukūrė Vyduono portretinę skulptūrą, yra paruošęs Žemaitės portretą; artimiausioje atgityje sukurs J. Tumą - Vaižgantą, Maironį ir kitus rašytojus.

• **Apie Baltų tautų folklorą** knygą 400 pusl. apimties nesenai išleido okup. Latvijos knygų leidykla "Zinatne". Knyga paruošė latviai ir lietuviai folkloristai. Iš lietuvių bendradarbiavo A. Jonynas, V. Barauskienė, P. Jokimaitienė, B. Kerbelytė, K. Viščinis ir K. Grigas.

• **Rašytojo J. Paukščelio** naujas romanas "Čia mūsų namai", 454 psl., išleistas Vilniuje.

Adomo Varno pieštas dail. Penčylos šaržas

Prieš uždangai pakylant

(Atkelta iš 3 psl.)

nors vieną kartą nesu koks nors tėvas, kunigas, vienuolis ar žynys, kaip kad bosams veik kiekvienoje operoje tenka būti.

ROMA MASTIENĖ (Danos draugė): Ramutės charakteris man visai prie širdies. atviras, nuoširdus, draugiškas... Aš visą laiką stengiuos praskaidrinti Danos nuotaiką, pakeisti jos pažiūrą į pasaulį... Partija nesunkiai išdainuojama ir įdomi. Sunkesnių vietų yra tik solistų ansambliuose, kur orkestracija daugiau rafinuota, sąsambiai moderniški, daugiau atonalūs... Abi mano arijos man patinka...

ALGIRDAS BRAZIS (Pakalnis, buvęs karininkas): Mano rolė nėra sunki ir, manau, atitinka mano charakteriui. Pakalnis yra drąsus, vyriškas, laisvas, nerūpestingas, moterų mėgiamas, sakyčiau daugiau "bold type". Jis karštai myli Daną, bet nėra jos mylimas... Tai visumoje gana nelengva opera. Svarbiausia, kad statome pirmą kartą į jokiomis patirtimis negalime pasinaudoti... Publikoj irgi juk ne visada būna toks didelis susidomėjimas, kad prieš mėnesį laiko į tris spektaklius bilietai jau

buvo išparduoti... Esu tikras, kad žiūrovų neapvilsime...

Pertraukos metu persimetam žodžiu su pačiu operos meno vadovu ir dirigentu.

ALEKSANDRAS KUČIUNAS: Man atrodo, kad spektaklis tik-

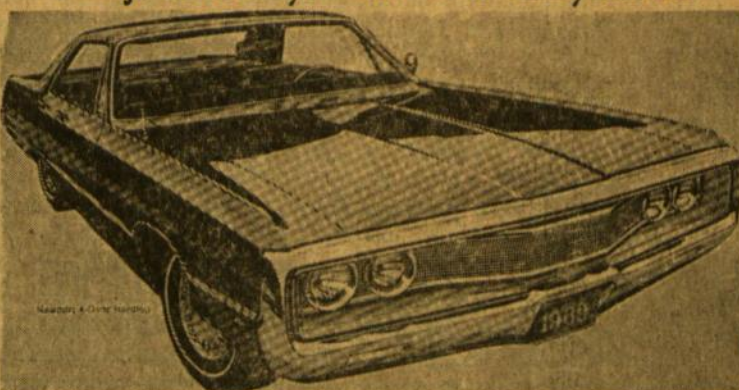
rai bus neblogas... Mūsų visuomenėje muzikos mėgėjai dalinasi į dvi pagrindines dalis: vieniems be "Aidos" ar "Carmen" tipo operų mažai kas patinka, ki ti mano, kad Stravinskis, Schoenbergas ar Lapinskas jau tarė paskutinį žodį muzikoje. Iš tikrųjų rastume dar daug vietos ne tik per vidurį, bet ir iš abiejų kraštų... "Danoje" yra ir labai stiprių vietų, yra ir nelygumų... Bet, iš kitos pusės, nelygumų, rastumėm ir populiariose operose... Kiekvienas teatrinis kūriny, o juo labiau opera, iki kol atsiduria prieš žiūrovą turi pereiti tiek įvairių fazių, kad visada atsiranda vietos ir susiraukšlėjimui ir išsilyginimui... Gerai pagalvojęs žiūrovas prisimins, kad stovyklose begyvendami patyrėme ar matėme situacijų žymiai kraštutines negu "Danoj" vaizduojamos... Ir, bent tada, jos neatrodė nenatūralios ar perdėtos...

ALGIRDAS KURAUSKAS:

Velniškai brangus sportas yra tos operos, bet matyt, kad jau taip reikia... Daugiau bendro darbo ir pastangų stipriai visus mus sujungia...

a. pavėjis

SPECIALUS IŠPARDAVIMAS Nauji 1969 Plymouth'ai ir Chrysler'ai

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
PLYMOUTH, VALIANT, CHRYSLER, IMPERIAL
4030 ARCHER AVENUE — TEL. VI 7-1515

Paskutinė proga **SUTAUPYTI IKI \$2,000.00**, perkant naujus 1968 m. PLYMOUTH, CHRYSLER, IMPERIAL. Likę tik 80 automobilių.

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western, PR 8-5875
J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitomis dienomis nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdaro nuo 12 iki 5.

MOVING

SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidiniai ir pilna apdrauda.
3047 W. 67th Place WA 5-8063

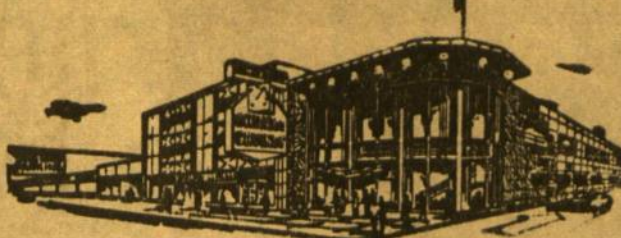
Kurkite geresnę ateitį

Išjunkite į CHICAGO TAUPYMO BENDROVĖS Taupytojų Praturtėjimo Planą! Pasirinkite Jums tinkamiausią Mėnesinį Taupytojų Praturtėjimo planą iš žemiau nurodytos lentelės sudarytos pagal dabar taupymo knygelėse mokamus 4 1/4%. Pradėkite taupyti dabar geresnei savo atečiai.

STAI MĖNESINĖ TAUPYMO LENTELE:

MĖNESINĖS SENTAUPOS					MĖNESINĖ TAUPYTOJŲ PRATURTĖJIMO LENTELE				
	2 YRS.	4 YRS.	6 YRS.	8 YRS.	10 YRS.				
\$10.00	\$252.13	\$524.08	\$833.30	\$1,167.46	\$1,534.51				
20.00	504.26	1,058.16	1,666.59	2,334.91	3,069.02				
30.00	756.39	1,587.25	2,499.89	3,502.37	4,603.53				
40.00	1,008.53	2,116.33	3,333.18	4,669.82	6,138.04				
50.00	1,260.66	2,645.41	4,166.48	5,837.28	7,672.55				
60.00	1,512.79	3,174.49	4,999.78	7,004.73	9,207.06				
70.00	1,764.92	3,703.58	5,833.07	8,172.19	10,741.57				
80.00	2,017.05	4,232.66	6,666.37	9,339.65	12,276.08				
90.00	2,269.18	4,761.74	7,499.66	10,507.10	13,810.59				
100.00	2,521.32	5,290.82	8,332.96	11,674.56	15,345.09				

SAFETY DEPOSIT BOXES

TURTAS SIEKIA VIRŠ \$90,000,000.00

5 1/4%
per yr.

on \$8,000.00
Certificates

4 3/4%
per yr.

on Pass Book
Accounts

JOHN Pakel, President

Chicago Savings and Loan Assn.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon 12 P.M. to 8 P.M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat: 9 to 12:30

2 FREE PARKING LOTS

Adomo Varno plunksna ir akvarele atliktas Stasio Šilingo šaržas iš leidinio "Ant politikos laktų".

Dar apie "vėliaviukes"

I mano pastabas ("Nepagrįsti nuogastavimai" — Draugas I. 8) dėl J. Zilevičiaus recenzijos ("Stepo Sodeikos kūrybos paminklinis leidinys" — Draugas, I.4), jos autorius atsiliepė rašiniu ("Labai pagrįsti nuogastavimai" — Draugas II.21), kuriame bando argumentuoti įrodymais (gal tik mūsų vokal. muzikos rašybos grėsmė mūsų muzikinei kultūrai. Rašinio pabaigoje pasisako, jog šiuo klausimu daugiau nediskutuoties. Betgi rašinyje yra iškelti tam tikri klausimai, kurie niekieno neatsakytai palieka diskutuojamą reikalą be uodegos. Tad tebūnie man leista į juos atsakyti, o drauge ir jo argumentus panagrinėti.

— "Igraviuotojas (suprask: J. Zdanis) pateikė visą eilę studijinių veikalų vadovėlių, net enciklopediją pagalbon "pasikvietė", bet tai neturi nieko bendro su vokaline ar vokaline-instrumentaline muzika".

Jeigu rašančiam tų leidinių turinys būtų pažįstamas, netvirtintų, jog pvz. Handelio "We Praise Thee, O God" (bažn. himnas "Te Deum laudamus") mišriam chorui su dviejų varinių instr. grupių akompanimentu "neturi nieko bendro". Neatrodė, kad studijinių veikalų - vadovėlių "message" būtų oponento supras tas, o mintis paprasta: kai pedagogai naują rašybą priima ir pritaiko mokykl. jaunimui kaip natūralią apraišką, mūsų subrendę muzikai gąsdinami išversta kailiais. Nežinia kodėl oponentas ironiškai pastebi enciklopedijos "pakvietimą". Ją išleido patikima mokslo institucija, todėl su respektu naudojasi jos šaltiniai (vėliau matysime, jog tai pati Oxfordo universiteto leidykla naują rašybą vartoja ir kituose savo leidiniuose).

— "...nenurodė nė vienos kantatos, oratorijos" ir pan. "Idomu, ar daug "naujoje" rašyboje atspausdinta operų ir kitų vokali-

1952). Kaip matyti, tokių veikalų yra išleista ne tik, anot J. Zilevičiaus, toje "visokių naujienų ir eksperimentų" Amerikoje, bet ir Europos kraštuose. Sprendžiant iš leidinių datų, ši naujovė kitur įsipilietino daug anksčiau, negu čia.

— "...ar daug čia naujuoju būdu perspausdinta Bacho pasijų, operų?"

Reikia nepamiršti, kad Bacho pasijos yra milžiniškos apimties kūriniai. Jų pergravidimas naujuoju būdu leidykloms sudarytų didžiulių išlaidų, kas, turint galvoje ribotą jų paklausą, būtų nuostolinga. Tokiais atvejais yra perspausdinamos senosios laidos nebrangia foto - cinkografijos technika. Bacho operos? — jis nėra jų parašęs.

— "Kodėl mūsų pažangieji kompozitoriai nespausdina savo kūrybos tuo "naujuoju" būdu?.. Visi jie labai gerai nusivokia apie "naują" peršamąjį būdą".

Būtų geriausia, jeigu jie patys į tai atsakytų. Tačiau noriu tikėti, kad tokia "naujiena" kai kurių jų dar nebuvo pasiekusi, o jeigu ir pasiekė, tai gal reikiamo dėmesio neatkreipė. Nepatogu minėti savo prekę, bet, neturėdamas pasirinkimo, paminėsiu tokią atsitikimą iš mūsų muzikinio gyvenimo praktikos. Maironio metams paminėti parašiau mišriam chorui su akompanimentu dainą "Mergaitė" (ją, naujuoju būdu įgraviuotą, išleido "Muzikos žinios"). Ją dainavo Budriūno (Los Angeles), "Dainavos" (Armono), ir jeigu neklystu — Jonušo (Omaha) bei Adomaičio (Rochester) diriguojami chorai. Iki šiai dienai nei vienas iš tų dirigentų, nei choristų nėra man pareiškę jokios opozicijos. Šis, kad ir mažai reikšmingas, pa-
vyzdėlis rodo, jog mūsų muzikai apie diskutuojamą reikalą nebūti nai turi tokią pat sampratą, kaip jų vardu bandas kalbėti oponentas.

— "Kada jam (operos ar oratorijos dirigentui) reikia viena

Iš "Draugo" literatūros šventės - koncerto kovo 22 d. Detrote. Sėdi iš kairės į dešinę: "Draugo" moderatorius kun. Pranas Garšva, MIC, vakaro programos vedėja aktorė Zita Kevalaitytė - Visockienė, astuoniolitojo "Draugo" romano konkurso mecenatas kun. Benediktas Sugintas, konkurso jūry komisijos sekretorė Liuda Rugienienė ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės centro valdybos pirm. Stasys Barzdukas. Nuotr. J. Gaizučio

akimirka surasti ar pasekti chorą ar solistą, žvilgtelėjus partitūron, tuoj akys užklius už vėliaviukų — ir jau turi chorą. Jei tų vėliaviukų nebūtų, dirigentas privalėtų dažnai stabdyti repeticiją ir ieškoti 30 ar 40 smulkių eilučių lape choro".

Žinant, kad dirigentui partitūrų sekimo orientyras yra instrumentų ar jų grupių lokacija (choro ir solistų partijos pastoviai yra tarp mušamųjų ir styginių grupių), toks teigimas skamba felfetoniškai. Ką veiktu toks "dirigentas", kada per kelis ar keliolika partitūrų puslapių senuoju būdu parašytose partijose nebūtų nė vienos "vėliaviukės" (J. Z. terminas)? Kagi, tokiu atveju vienintelis patarimas: kišk, nabagėli, batutą į kišenę ir skubėk kito amatėlio pasieškoti...

— "Dabar dainininkas turi ieškoti kuriai gaidai skiemuo pri-

klaus... Ir jau dainininkas nepajėgia iš lapo skaityti (primo visto) gaidas, kaip jis gali skaityti grynai vokalinėje sistemoje".

Kodėl dainininkas turėtų ieškoti skiemenų ten, kur jų nėra parašyta? Palyginkime šiais dvi eilutes: (Žiūr. gaidų pavyzdį). Kaip matome, pagal tą pačią elementarią taisyklę skiemenų paskirstymas yra vienodas tiek po padrikusiais išbarstytomis gaidomis senojoje, tiek konstruktyviai sugrupuotomis naujojoje sistemoje. Taip ir neišku kur tas kipselis slypi, kuris dainininkui trukdo skaityti gaidas a prima vista (ne "primo visto").

— "Igraviuotojas kelis kartus prisimena, jog instrumentalinis būdas dainavimui vienas patogiausias. Galima su tuo sutikti tik viename dalyke: taip parašytas gaidas labai lengva melodiniai dainuoti, sofedžuoti gaidų vardus variant. Ir tai labai greitai."

Tas "vienas dalykas" ir yra esminis vokalinės muzikos rašybos patobulinimo privalumas. Kont-raargumentai gali turėti nebent retorinę reikšmę.

Baigiant noriu pastebėti, jog naujasis rašybos būdas ir bažnyčios reikalams palaipsniui pritaikomas. Pvz. katalikų bažnyčių bendruomeniniam giedojimui vartojamą "Monthly Missalette" š. m. kovo mėn. laidoje randame naujuoju būdu įgraviuotą dvi giesmes: "Sing of Our Lord" (psl. 35) ir "Holy, Holy" (psl. 37). Leidiniai aprobuoti Bažn. muzikos komisijos.

J. Zdanis

• Rašytojos G. Petkevičaitės.

Bitės raštų paskutinis VI-sis tomas jau pasirodė okup. Lietuvos knygų rinkoje. Jis skirtas rašytojos rašytiems laiškam. Redagavo A. Žirguly.

KRISTAUS PRISIKELIMAS

p. 91). Šie žodžiai tebūna ir mano žodžiai Kristaus Prisikėlimo atveju.

(Atkelta iš 2 psl.)

alegorinę Šventraščio prasmę labai stipriai pabrėžė jau Origenas, ir ši prasmė niekad nebuvo pamiršta. Nauja dabar yra tai, kad Šventraštyje randama tik ši viena prasmė. Origenui ir visai krikščioniškajai tradicijai Evangelija kaip prasmuo buvo atremta į Evangeliją kaip įvykį. Kristus prisikelia kaip Mokytojas tik todėl, kad Jis yra viena karta tikrai prisikėlęs kaip Asmuo. Štai kokia kryptimi ejo tradicinė Evangelijos samprata su visais joje aprašytais įvykiais. Tuo tarpu dabar įvykiai yra arba neigiami kaip neistoriniai arba nutylimi kaip nereikšmingi. Prieš mus iškyla Evangelija kaip vienas didžiulis prasmuo, deja, neturintis tikro pagrindo būtyje ir todėl virtęs vienu didžiuliu mitu. Į šią prasmę bei mitų eilę yra įrikiuotas ir Prisikėlimas kaip visos Krikščionybės pagrindas.

Tai reikia pasakyti labai aiškiai ir primygtinai, nes atėjo laikas ištirti ir išskirti dvasias (plg. 1 Jon. 4,1). Neseniai esu rašęs, kad šis uždavinys dabar gula ant pasauliškųjų pečių (plg. "Aidai", 1969 m. nr. 1, p. 10). Man buvo džiugu patirti, kad ir kiti yra tos pačios nuomonės. Štai, Hans Maier, politinių mokslų profesorius Muencheno universitete, pasauliškis, kritikuoamas dabar taip madinę "politinę teologiją", aistringai skelbiamą Muensterio teologo prof. J.B. Metz, savo straipsnį baigia žodžiais: "Katalikai pasauliškai dabartinėje religijos ir Bažnyčios krizėje išsaugojo galią skirti dvasias. Jų vardu aš čia ir kalbėjau" ("Stimmen der Zeit" 1969 m. nr. 2,

APDRAUDŲ AGENTORA
Namu, gyvybės, automobilių, sveikatos, bizonio.
Patogios išl. mokėjimo sąlygos.

J. BACEVIČIUS
6455 S. Kedzie Ave., PR 8-2233

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

VALOME KILIMUS IR BALDUS
Plauname ir vaškuojame visų rūšių grindis.
J. BUBNYS — Tel. RE 7-5168

A. ABALL ROOFING CO.
Istalgta prieš 49 metus
Denglame visų rūšių stogus. Taisome arba dedame naujus kaminius, rinas, nutekamuosius vamzdžius. Dažome iš lauko. Taisome mūro "tuck-pointing". Pilnai apsidraus. Visas darbas garantuotas.
LA 1-6047 arba PO 2-8778

Apskaičiavimai nemokamai
Skambinkite bet kurio laikui

MOVING
Apdrausime perkraustymą įvairių atstumu
A. VILIMAS
823 WEST 34th PLACE
Telef. — FRontier 6-1882

RICHMOND AUTO SERVICE

Kampas Richmond ir 63rd Street
Užsieninių ir vietinių automobilių taisymas. Patyrę mechanikai. Elektroninis motoro patikrinimas. Vilikimas.
Telef. — GE 6-3134 arba GE 6-3353
Savininkas — Juozas (Joe) Juraitis

Cosmos Parcels Express Corporation

Licensed by VNESHPOSYLTORG
Geraį pažįstama firma, kuri, per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS-SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTONIJĄ, UKRAINIJĄ ir t. t.

GAVEJAS NIEKO NEMOKA.
TOKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI.
VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.
GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštų kokybės prekių prieinamomis kainomis.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
affiliated with PODAROGIFTS, INC.

prima užsakymus Sovietų gamybos visokioms prekėms, ju tarpe — šaldytuvai, motociklai, televizijos aparatai, radijo transistorai, magnetofonai (tape recorders) ir gift-certificates galima užsakyti giminėms gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje per mūsų firmą.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
45 West 45th St., New York, N. Y. 10036
Tel. — 212-245-7905

SKYRIAI:

NEW YORK, N. Y. 10003, 39 Second Avenue	Tel.: AL 4-5456
BROOKLYN, N. Y. 11207, 2947 Fulton St.	647-6576
BROOKLYN, N. Y. 11211, 370 Union Avenue	EV 4-4952
BOSTON, Mass. 02118, 271 Shawmut Avenue	LI 2-1767
BOSTON, Mass. 02127, 331 West Broadway	268-0068
BUFFALO, N. Y. 14206, 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
CHICAGO, Ill. 60622, 2222 West Chicago Avenue	BR 8-6966
CHICAGO, Ill. 60608, 3333 S. Halsted Street	WA 5-2737
CLEVELAND, Ohio 44134, 5879 State Road	884-1738
IRVINGTON, N. J. 07111, 762 Springfield Avenue	ES 2-4683
IRVINGTON, N. J. 07111, 1082 Springfield Avenue	374-6446
GRAND RAPIDS, Mich. 49504, 636-38 Bridge St. N. W.	GL 8-2256
HAMTRAMCK, Mich. 48212, 11333 Jos. Campau Avenue	365-5255
HARTFORD, Conn. 06114, 200 Franklin Avenue	246-9738
LAKEWOOD, N. J. 08701, 288 Main Street	FO 3-8569
LOS ANGELES, Calif. 90022, 960 S. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
NEW HAVEN, Conn. 06519, 509 Congress Avenue	LO 2-1446
NEWARK, N. J. 07106, 698 Sanford Avenue	373-8783
PASSAIC, N. J. 176 Market Street	GR 2-6387
PATERSON, N. J., 99 Main Street	274-6400
PHILADELPHIA, Pa. 19122, 1214 N. 5th Street	PO 3-4818
PITTSBURGH, Pa. 15203, 1307 E. Carson Street	HU 1-2750
SAN FRANCISCO, Calif. 94115, 2076 Sutter Street	FI 6-1571
WATERBURY, Conn. 905 Bank Street	PL 6-6766
WORCESTER, Mass. 01610, 169 Milbury Street	SW 8-2868
YOUNGSTOWN, Ohio 44503, 309 W. Federal Street	RI 3-0440

Senasis būdas

nausias būdas

niai-instrumentalinių kūrinių?"

Kalba sukosi apie Sodeikos dainas ir giesmes, todėl neatrodė reikalinga tokie veikalai minėti. Tačiau su malonumu patenkintų oponento smalsumą šiuo papildomu (anaipol nepilnu) sąrašu: 1. G. F. Handel (1685-1759) Selected Choruses from Oratorio "Saul" (Schirmer, 1965), 2. t. p. O sing Unto the Lord, 96-ji psalmė (t. p. 1966), 3. Claudio Monteverdi (1567-1643) Magnificat Primo (Lowson-Gould, 1967), 4. Giovanni Battista Sammartini (1698-1775) Magnificat (Schirmer, 1967), 5. Ant. Dvorak Biblical Songs (t. p.), 6. Ralph Vaughan Williams Dona Nobis Pacem, kantata (Oxford Univ. Press-London, 1936), 7. t. p. Pilgrim's Journey, kananta (t. p. 1962), 8. Alun Haddinn Dives and Lazarus, kantata T. P. 1965), 9. William Hovhaness Look Toward The Sea, kantata (Edition Peters-Leipzig, 1958), 10. Leon Bernstein Chichester Psalms (Amberson Enterprises, 1965), 11. Samuel Barber Operatic and Concert Scenes (Schirmer, 1968), 12. Richard Dering The Cries of London (Pennsylvania Un. Press, 1964), 13. Alban Berg Wozzek opera (Universal Edition-Wien, 1931), 14. Carl Orff Oedipus der Tyrann, opera pagal Sofoklio tragediją (Scott's Soehne-Mainz, 1959), 15. Henri Tomasi, Don Juan de Manara, opera pagal O. Milašaus dram. poemą "Miguel Manara" (Alphonse Leduc-Paris,

GAS KITCHEN DISPLAY
A complete gas kitchen will be on display in our lobby during April. Stop by and see the latest ideas in kitchen planning from the experts.

4 3/4% 5 1/4%
PASSBOOK SAVINGS
Paid and Compounded Semi-Annually
6-MONTH SAVINGS CERTIFICATES
(Minimum \$10,000) or
1-YEAR SAVINGS CERTIFICATES
(Minimum \$5,000)

MIDLAND SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVE. • CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4470
Hours: Monday, Tuesday, Friday, 9-4:30
Thursday, 9-8 • Saturday 9-1
Closed Wednesday

draugas nelaimėje

neima jokio atlyginimo sau. Stai pavyzdys. Mes duodame dovaną — pirmosios pagalbos paketį mūsų taupytojams. Ir už tai nieko iš jų neprašome. Ateikite į mūsų įstaigą, parodykite taupymo knygelę. Ir jūs gausite dovaną, kuri labai naudinga turėti namuose arba automobilyje. Tai yra dar vienas įrodymas, kad Midland B-vė yra kiekvieno iš mūsų nuosirdus draugas. Jeigu jūs dar neturite taupymo sąskaitos Midland B-je, ateikite ir atidarykite, ir gausite dovaną. Ilgai nedelskite, nes dovanų skaičius ribotas.

Nuoširdžiai jūsų,

Frank Zogas
Frank Zogas, President

Kultūrinė kronika

• **Tradicinė oratorija.** "Kodėl taip neilgai tęsėsi?" — tai viešas priekaištas koncertui, įvykusiam kovo 30 d. Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje, Los Angeles mieste, rekolekcijoms pasibaigus.

Theodore Dubois oratorija "Septyni paskutiniai Kristaus žodžiai" savo kalsišku grožiu visuomet sužavi klausytoją. Joje yra sukaupęs žmogaus dvasios lobis: meniškumo būdu pergyventi Kristaus kančią. Lotynų kalba jai suteikia visuotinį religinį atspalvį.

"Tėve, i tavo rankas aš atiduodu savo dvasią", dainavo tenoras A. Pavasaris. Jo balsas buvo švelnus kaip nekalto baltadžio skridimas.

"Viešpats paliko mane apleistą", jautriai gili motinos skausmą išreiškė B. Dabšienė. Koks kilnus virpėjimas bažnyčios skliautuose. "Tėve, atleisk jiems, nes nežino, ką daro", žmonių pavišų tiniškumą pabrėždamas bylojo baritonas R. Dabšys. Visi trys solistai savo partijas atliko puikiai.

O choras, vadovaujamas kompozitoriaus B. Budriūno, po kelių repeticijų įtempto darbo, suteikė oratorijai didingą foną. Staigus ir veriantis buvo fanatiškos minios nuosprendis: "Imk, imk, prikalk jį prie kryžiaus." Plaktuko dūžiai pasigirdo choristų lūpose.

I šią oratoriją yra įsimylėję visi: ir klausytojai, ir choristai, ir solistai, ir parapijos kunigai. Todėl šis kūrinys ir yra tapęs tradiciniu religiniu koncertu prieš Velykas.

Šiemet prie vargonų pasirodė nauja, daug žadanti žvaigždė — M. Preikšaitis. Savo kuklumu, kantrybe ir švelniais veido bruožais, kažkaip primenančiais kunigaikštį Kęstutį, jis jau spėjo pavertti choristus.

Pr. V.

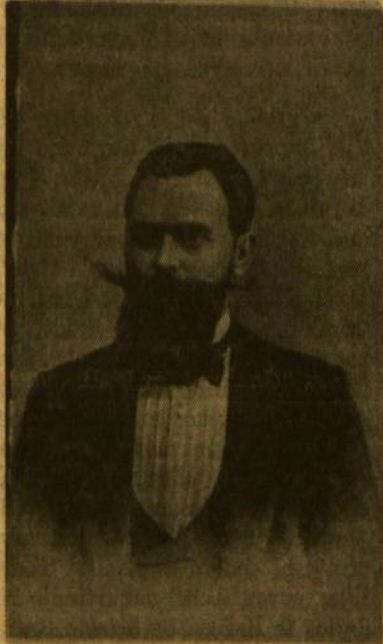
• **Juozo Naujalo, vieno iš žinomiausių mūsų kompozitorių, 100 metų gimimo sukaktis** iškilmingai paminėta Kauno arkivyskupijos katedroje — bazilikoje, kuri buvo pilnutėlė žmonių. Sumos metu bazilikos choras, vedamas Prano Beinario, išpildė Naujalo "Jėzaus žaidų garbei", "Jau tu eini kentėti" ir "Caligaverunt". Viduryje šv. Mišių pamokslą pasakė Kauno arkivyskupas ir Panevėžio vyskupijos generalvikaras kun. dr. Romualdas Krikščiūnas, išskeldamas suakutvininko darbus. Komp. Naujalis buvo gimęs 1869.IV.10. Raudondvarėje, mirė 1934.IX.9 Kaune. Kauno katedros-bazilikos vargoninku jis išbuvo 42 metus. Jo muzikinis palikimas — daugiausia aukšto meninio lygio bažnytinė muzika, jų tarpe 13 šv. Mišių ir 37 giesmės.

• **Kompoz. Bruno Markačio SJ, kūrinys "Concertino Nr. 2"** kovo 31 d. buvo atliktas Chicagoje Marijos Aukštesniosios mokyklos auditorijoje priešvėlykinės nuotaitos vakare, kurio programą organizavo pietinės Chicago Dailiojo meno taryba. Programa buvo skirta religinės minties žodžiui ir muzikai. Bruno Markačis savo kūrinį pats ir dirigavo. Jį atliko Chicago simfoninio orkestro nariai ir pianistas Benito Rivera.

Šio Dailiojo meno tarybos organizuojamo koncerto išvakarėse Chicago "Daily News" kultūrinis priedas "Panorama" įsidėjo Bruno Markačio, SJ, nuotrauką

ir muzikinį interviu su juo pačiu. Be kita ko, pokalbyje kompozitorius paminėjo, kad rašęs operą "Karalius Mindaugas". Tai gi šiuo metu lietuvių kultūriniam gyvenime mindauginė tema yra gana gyva ir įkvepianti. Kaip žinome, prieš pusantų metų Chicagoje buvo girdėta Dariaus Lapinsko kantata "Karalius Mindaugas", okupuotos Lietuvos teatruiose su pasisekimu šiemet statoma Justino Marcinkevičiaus ne seniai išleista giliai psichologinė drama taipgi "Mindaugas".

• **Jurgio Gliaudos "Draugo" aštuonioliktoji konkursą laimėjęs romanas "Liepsnos ir apmado asociai"** šiuo metu yra labiausiai perkamas leidinys. Ro-

Kompozitorius J. Naujalis pirmąsias nepildausomos Lietuvos metais. Šiemet balandžio mėn. 10 d. sukanka 100 metų nuo jo gimimo. Kompozitorius mirė 1934 metais Kaune.

mano veiksmas vyksta dabartinėje okupuotoje Lietuvoje, intriguoja jėnčiai ir spalvingai užgriebia tiek kolchozinus, tiek kultūrinis pavergto krašto kodus. Romanas daugiau trijų šimtų puslapių, gaunamas "Drauge", kaina 4.00 dol.

• **Broniaus Kviklio rinkiniuose** Chicagoje sutelkta tūkstančiai įvairiausių lietuviškų knygų, lie-

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAM

Daug sutaupysite pirkuami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai proga. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629

Telef. PROspect 6-8998

MOVING
Perkrausto baldus iš arti ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines —
Checkwriters —
Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virs 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETJOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 281-4111

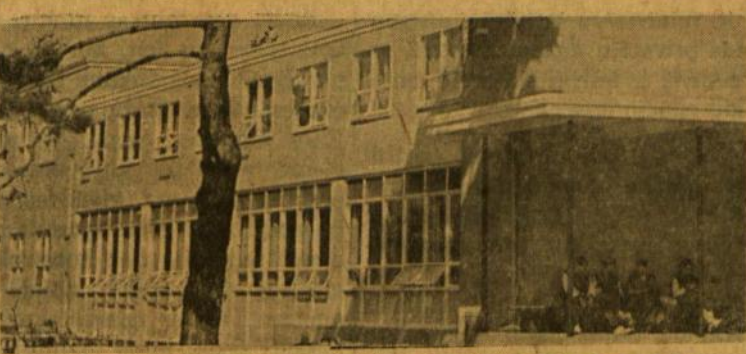
Dail. Rimo Laniausko parodos atidarymas New Yorke. Dešinėje kalba rašytojas Paulius Jurkus. Nuotr. V. Maželio

tuviškų laikraščių bei žurnalų, fotostatų, fotografijų, žemėlapių, Didž. Lietuvos kunigaikštijos ir velesnių laikų monetų, pinigų, medalių, organizacijų ženklelių. Platus autografo skyrius, kuriame yra J. Basanavičiaus, Vištelio, M. Jankaus, K. Būgos, Vydūno, Adomo Jakšto, A. Smetonos, A. Stulginskio, Vinco Krėvės ir daugybės kitų mūsų žymiųjų žmonių laiškų originalų. Tai bene didžiausias liet. laiškų rinkinys šlapus geležinės uždangos. Medžiagos rinkimas tęsiasi. Su rinkta medžiaga naudojama mokslo bei informacijos reikams ir yra stropiai saugoma. Jei gu kas iš mūsų dienraščio skaitytojų tokios ar panašios rūšies dalykų turėtų, prašomi jų neišmesti ir apie juos pranešti rinkėjui, nurodant savo adresą, turimus dalykus ir sąlygas, kuriomis sutiktų perleisti. Rašyti Br. Kvikliui "Draugo" adresu.

• **Tauragės lankies teatro** i- metų lankėsis JAV-bėse, dabar vyko dramaturgo Kazio Sajos mažųjų komedijų premjera. Parikos fizikų drajos svečias. I JAV statyta "Gaisras", "Pensininkas", valstybes yra atvykęs ir kitas žinomas fizikas — Algirdas Šileika, o Angliją lanko fizikas Vincas Dėnys.

• **Prof. J. Požėla, žinomas** okup. Lietuvos fizikas — puslaidininkų specialistas, prieš keletą

Antanas Gabrėnas, Kauno

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA

KENNEBUNKPORTE, MAINE,

SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISEM.

Išeinamas pilnas ir kolegijas paruosiamųjų gimnazijų kursas. Oficialiai dėstoma lietuvių kalba. Savaitėje pamokų tiek pat, kiek anglų kalbos. Duodami kreditai. Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai. Duodama lietuviška gyvenimo pasaulėžvalga. Mokiniamis šviesti kviečiami liet. rašytojai, muzikai, solistai, dailininkai. Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Pati gimnazija padeda mokiniamis įstoti į kolegijas. Mokiniai gyvena būna abuty. Atyginimas visiems prieinamas. Atsižvelgiama į kiekvienos šeimos padėtį. Anksti registruokite mokinius 1969-1970 m. Priimami berniukai baigę 8 skyrius.

LIETUVIAI TEVAI, BRANGINKIT ŠIĄ GIMNAZIJĄ.

KOL JI YRA. JOS ATETIS JŲ RANKOSE.

Informacijos ir registracijos reikalais rašykite

Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

NATIONWIDE GUARANTEE

No-Limit on MILES.

No-Limit on MONTHS

FULL LIFETIME GUARANTEE against defects in workmanship and materials and all normal road hazard injuries encountered in everyday passenger car use for the life of the original tread design in accordance with terms of our printed guarantee certificate. Price of replacement pro-rated on original tread depth wear and based on Firestone adjustment price for replacement tire at time of adjustment. Firestone adjustment prices are intended to, but may not, represent approximate current average selling prices and are subject to change without notice.

Neribota garantija: iki susidevėjimo. Ratlankiai (wheels)

Taip pat atliekama ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro regul. (Tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas, kt. pataisymai.

Country Auto & Tire Service

2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois

Telef. — GROvehill 6-7777

Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v., šešt. 7 v. r. — 3 v. p. p. Sekm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.

Savininkas MIKAS CESAS

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI SIANDIEN!

5%

Mokamas už vieny metų taupymo ląkstus nuo išdavimo datos (\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5 1/4%

Mokamas už vieny metų taupymo ląkstus nuo išdavimo datos (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS

2212 W CERMAK RD., CHICAGO, ILL. 60608, Tel. VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PETRAS KAZANAUSKAS, President

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

dramos aktorius, buvo okup. Estijos televizijos vyr. režisieriaus Tynio Kasko pakviestas pagrindiniam vaidmeniui estų sukamam filme "Juodas kaip aš".

• **Liublino unijos 400 metų** sukaktis bus minima Chicagoje gegužės 10 d. Liet. istorikų drajos rūpesčiu. Paskaitą skaityti pakviestas Jonas Dainauskas. Šia proga pažymėtina, kad lenkų spauda šiai unijai ir dabar skiria labai didelį dėmesį; jų spaudoje paskelbta šiuo reikalu daugybė straipsnių.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Av. Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

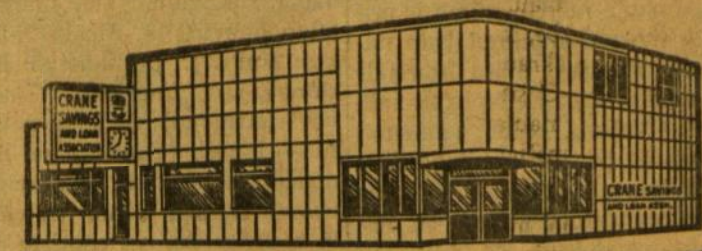
LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

4 3/4%

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimą sąskaitas.

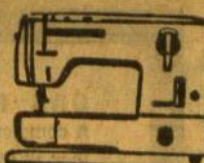
PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS:

PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. — 4 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. — 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. — 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

Siuvimo Mašinos — Dulkių Siurbiai

• BERNINA
• NECCHI
• ELNA
• VIKING
• PFAFF
• SINGER

ELECTROLUX
HOOVER
EUREKA
KIRBY
ROYAL
IR KT.

Parduodame, nuomojame ir taisome siuvimo mašinas, dulkių siurblius prieinamomis kainomis ir sąlygomis. Turime dalis. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiestuose.

B and B DISTRIBUTING COMPANY

A to Z Sewing machines and Vacuum cleaners

4081 ARCHER AVE. (Prie California Ave.), Chicago, Ill. Tel. 927-4702

Vedėjas Arvydas M. DIKINIS

since 1914...

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4470

4 3/4%

PASSBOOK SAVINGS Paid and Compounded Semi-Annually

5 1/4%

6-MONTH SAVINGS CERTIFICATES (Minimum \$10,000) 1-YEAR SAVINGS CERTIFICATES (Minimum \$5,000)

Frank Zogas, President

Nauji leidiniai

• **Jurgis Gliuda, LIEPSNOS IR APMAUDO ASOCIJAI** Premi juotas romanas. Išleido lietuviškos knygos klubas 1969 metais. Aplaną piešė Paulius Jurkus. Knyga 304 psl., gaunama "Drauge", kaina 4.00 dol.

Čionykščių mūsų rašytojų romanas iš dabartinės paverptos Lietuvos gyvenimo yra retas dalykas. Ne vienam gali kilti klausimas: kaip pasverti tikrovinį jo svorį, kai nei autorius, nei skaitytojas tiesioginės šandieninės patirties ten gal net nėra pergyvenęs? Tačiau ir šia prasme lietuviname gyvenime tai nėra koks nors išskirtinis ir unikuminis atvejis. Daug gerų knygų visose literatūrose yra parašyta apie tai, ko autorius nei pats pergyveno, nei pirmo prie įvykių neprikišo, nei savo akimis tą ar kitą situaciją matė. O Gliudos atveju gi bolševikinės buities patirtis nėra jau autoriui vien terra incognita. Be kita ko, čia galime prisiminti, kad ir to paties Petro Cvirkos "Fran Kruk" romanas, išleistas dar nepriklausomoje Lietuvoje, kuriame jis satyriškai aprašė Amerikos gyvenimą, niekada Amerikoje nebuves, o vis dėlto į kai kuriuos jos bruožus pušėtinai pataikęs.

Pagaliau romano rėmuose juk nėra mirtinai svarbu, kad ta ar kita detalė būtų realistiškai tikroviška. Daug svarbiau, kad ji būtų literatūrinė teisybė, kad būtų literatūriškai pilnakraujė, kūribinga ir įtikinanti. O šito svarbiausiojo skaitytojas naujame Gliudos romane ras apščiui.

• **MŪSŲ VYTIŠ, 1968 m.** lapkričio-gruodžio mėn. Nr. 5. Leidžia Akademiniis skautų sąjūdis. Redaktorius Rimantas Griškelis, 6651 S. Whipple, Chicago, Ill. 60629. Administratorius Jonas Tamulaitis, 6818 S. Claremont Str., Chicago, Ill. 60636. Prenumerata JAV ir Kanadoj metams 4.00 dol., D. Britanijoj 1 sv., kitur 2.00 dol. Garbės prenumerata 10.00 dol.

Naujame žurnalo numeryje rašo Jolanta Raslavičiūtė apie lietuviškumą Lietuvoj ir Amerikoje, Andrius Markulis žvelgia į Lietuvos Bendruomenės veiklą išeivijos tarpe, o Rūta Kaunelytė stebtelėjo prie senovės lietuvių tikėjimo. Poezijai duoklę atiduoda Ses. M. Jurgita — Marytė Saulaitytė, Rasa Šilėnaitė ir Kęstutis

Gaidžiūnas. Plati akademinės skautų veiklos apžvalga kronikoje ir nuotraukose.

• **SEJA, 1969 m. Nr. 1 (104).** Tautinės demokratinės minties laikraštis. Viršelis dail. Br. Muri no. Leidžia Varpininkų leidinių fondas, 5921 S. Fairfield Ave., Chicago, Ill. 60629. "Sėjos" administracija: J. Urbelis, 1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160. Metinė prenumerata 5.00 dol. Susipažinimui siunčiama nemokamai.

Šiame numeryje rašo. J. Daugėla, B. Kalinauskas, Jurgis Kati va, Zigmąs Jonynas, dr. K. Karvelis, Jonas Jonynas, Povilas Dirksis, Kazys Skirpa ir kt.

• **LIETUVIŲ DIENOS, 1969 m.** vasario mėn. Nr. 2. Vyr. red. Bern. Brazdžionis. Leidėjas Antanas Skirius. Metinė prenumerata 8.00 dol. Adresas: Lietuvių Dienos, 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029.

Naujame žurnalo numeryje rašo Raphael Sealey apie Vakarų krizę ir Vidurio Europos literatūrą, minima 30 metų sukaktis nuo poeto Oskaro V. L. Milašiaus mirties. Ta proga poeta aptaria Vacys Kavaliūnas, duodama Milašiaus poezijos, lietuvių kalbon išverstos Antano Vaičiuliaičio. Nu meris gausiai iliustruotas Lietuvių dailės instituto parodos Chicagoje darbai.

• **AKIRACIJAI, 1969 m. vas.** mėn. Nr. 2. Atviro žodžio mėnraštis. Šio numerio redakcija: D. Bielskus, K. Drunga, R. Mieželis, L. Mockūnas, dr. T. Remeikis, dr. Z. Rekašius, dr. R. Šliažas. Metinė dešimt numerių prenumerata JAV 5.00 dol., kitur 6.00 dol., atski ro numero kaina 50 centų. Adresas: Akiračiai, 6821 S. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629.

Mėnraštis stengiasi aprėpti visą lietuviškąją bruzdėjimą laisvame pasaulyje ir pavergtoje Lietuvoje, liesdamas tiek politiką, tiek įvairią visuomeninę veiklą, tiek kultūrinius — kūrybinius sektorius.

ATSIŪSTA PAMINETI

• **EGLUTĖ, 1969 m. kovo** mėn. Nr. 3. Laikraštėlis vaikams. Redakcija ir administracija: "Eglutė", Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. 06260. Metinė prenumerata \$5.00. Tai

Julius Gaidelis — sukaktuvininkas

(Atkelta iš 3 pusl.)

— Kokie lietuviški muzikiniai elementai vyrauja operoje ir koki se partijoje jie ypač ryškūs?

— Labiausia lietuviškumu dvelkia arijų ir chorų melodijos. Apskritai "Danoje", kur scenų tematika lietuviškesnė — liaudiškesnė, ten tokia ir muzika.

— Šešiasdešimtmetis gyvenime, tai tik pirmas žingsnis į antrąjį pusamžį. Kuo skiriasi pirmieji kūriniai nuo paskutiniųjų, turiai galvoje elementus, formą, stilių?

— Susimildamas, tik neminėkite šešiasdešimtmečio — neturėsiu kur akių dėti prieš Mozartą. Labiausiai pakito harmonija, mažiau ritmas ir forma. Forma muzikoje, tai kaip lėkštė; nesvarbu iš kokios formos lėkštės valgai, svarbu ką valgai.

— Kokie dabarties užsimojimai ir ko mes galime tikėtis susilaukti naujo jūsų kūrybiniame darbe?

— Aš gi negaliu sakyti, kad susilauksite antros operos, kol nepraejo "Danos" spektakliai — tai pasakęs kompozitorius vėl savo žvilgsnį nukreipia į fortepijoną, kur, atrodo, jo laukia pradėtos naujų kompozicijų gaidos.

— Mūsų žymieji muzikai bei kritikai jūsų operą Daną labai aukštai vertina. Šolistai sako, kad tiek savo partijose, tiek arijo se, (kuriose paprastai jie gali pasirodyti visu iškilumu), muzi-

ka labai graži, pagaunanti, harmoninga. Choriškai džiaugiasi, kad choriniai pasirodymai yra melodingi, kai kur labai folkloriniai liaudiški, su dideliu malonumu dainuojami, nevargina, bet nuotaiką kelia. Ar jūs galėtumėt ką nors dar pasakyti apie operą "Daną"?

— Tai pasimatsysime Chicagoje, baigia pasikalbėjimą maestro Julius Gaidelis. — Būsiu paskutinėse dviejose repeticijose ir abiejuose pirmuose pastatymuose. Po to, pirmadienį kartu su poetu Stasiu Santvaru, libreto autorium, grįšim į Bostoną...

Aš vėl, rodos, sėdžiu prie Verksčio ežero, tolumoje matau Daugeliškio bažnyčios bokštą ir girdžiu vyrų oktetą, dainuojantį iš operos "Danos" —

Sveikinam tave, Maestro. Puiki mintis. Puiki daina. Klausėm ir apsaigoim.

Grožio niekad, niekad negana.

Ir pabaigai: — prof. Vladas Jakubėnas sako: "Tikėkimės, kad mūsų Operos vieneto ryžtas susilauks pilno pasisekimo, kad opera "Dana" praskambės iš mūsų scenos visu išpūdingumu, atverdama mūsų klausytojams visus joje paslėptus muzikinius tur tus, kurių apstu talentingoje ir vertingoje, bet nelengvoje atitinkamai įvykdyti Juliaus Gaidelio kūryboje".

Vytautas Kasnūnas

Jurgio Gliudos premijuotojo romano viršelis, pieštas Pauliaus Jurkaus.

grazi, keliomis spalvomis spausdinama, mėnesinė dovanėlė mažiesiems lietuviukams: Pupučio nuotykių, pasakos, eilėraščių, galvosūkių, vaidinamų. Puikūs

mūsų dailininkų P. Osmolskio, K. Veselkos, P. Jurkaus ir kt. piešiniai. Nepalikime savo mažųjų be "Eglutės".

• **Filatelistų draugijos "Lietuva" BIULETENIS, 1969 m.** kovo mėn. Nr. 3 (129). Daug žinių ir įvairenybių filatelistams teikia šios srities leidinys. Redaguoja Eug. Petrauskas, 7742 So. Troy Str., Chicago, Ill. 60652. Administruoja K. Rožanskas, 36-05 W. 71 st. Str. Chicago, Ill. 60629. Prenumerata: JAV ir Kanadoj — \$5.00; Europoj — \$7.50; Pietų Amerikoje — \$7.50; Australijoj — 10.00 dol.

• **Juozas Bertulis, DVIGUBAS KANONAS.** "Saulutė tekėjo" ir "Augo kieme klevėlis". Bitonalinis. Dvigubas kanonas mišriam chorui. Išleista Chicagoje 1968 m. autoriaus lėšomis. Kaina 75 centai.

• **Juozas Bertulis, MANO KRAITIS.** Petronėlės Orintaitės eilėraščių melodeklamacija, pritariant mišriam chorui ir fortepi-

jonui. Išleista 1968 m. Chicagoje autoriaus lėšomis. Kaina 75 centai.

• **Juozas Bertulis, JAUNA LIETUVAITĖ.** M-sopranui solo, dviem lyg. balsam ir fortepijonui. Išleista 1968 m. Chicagoje autoriaus lėšomis. Kaina 60 centų.

• **Juozas Bertulis, LIETUVA.** Trim lyg. balsu mir fortepijonui. Išleista 1968 m. Chicagoje autoriaus lėšomis. Kaina 50 centų.

Heating Contractor

Irengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air conditioning į naujus ir senus namus. Stogų rinas (gutters), vandens šildymo boilerius. Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiesčiuose. Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai. Apskaičiavimai nemokamai.

DOMAS ŽUKAUSKAS
HEATING & SHEET METAL
4441 S. Western, Chicago 9, ILL.
Telefonas VI 7-3447.

DRAUGAS, šeštadienis, 1969 m. balandžio m. 5 d.

7

LUIZ AUTO REPAIR

TELEF. — 436-3699

KAROSERLIOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAZYMO DARBAI. Atliekami tiksliai ir nebrangiai.

6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
Savininkas Aloyzas A. Kuniskas

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3914 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste.

Telef. — CEDARCREST 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių.

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

IŠSIRINKITE DABAR — MOKEKITE VELIAU

PETER TROOST MONUMENT COMPANY

6440 S. Pulaski Road, Chicago, Ill. 60629

JOHN W. PACHANKIS (Patch)
Vice-prezidentas
Tel.: 585-0242; 585-0243

EUDEIKIS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Trys Moderniškos Koplyčios:

4330 - 34 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605 - 07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YARds 7-1741 - 2

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYs MODERNIOS KOPLYČIOS.

2533 West 71st Street

Tel. 476 - 2345

1410 So. 50th Ave., Cicero

Tel. TO 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

LACKAWICZ IR SŪNŲS

4424 W. 69th STREET

Tel. REpublic 7-1213

2314 W. 23rd PLACE

Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE.

Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE.

Tel. YARds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

Tel. YARds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE.

Tel. YARds 7-1138-1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL.

Tel. OLYmple 2-1003

LAWN FUNERAL HOME

Sigmund J. Sutkus

7909 STATE RD., OAKLAWN, ILL.

Tel. 636-2320

NEW GOLD EAGLE

5%

SAVINGS PASSBOOK ACCOUNT

Effective April 1, 1969, Standard Federal Savings will issue a new 90 day Gold Eagle Savings Passbook Account. This new type account will earn 5% per annum compounded quarterly. It may be opened with a minimum amount of \$50.00. You may add any amount at any time to the new Gold Eagle account. A 90 day written notice is required for each withdrawal except:

1. Funds which have remained in the account at least 90 days can be withdrawn without notice on any dividend date or within ten days thereafter.

Withdrawals for emergency purposes may be made without prior notice. A written statement stating nature of emergency will be required.

SAVINGS IN BY THE 10th EARN FROM THE 1st

5 1/4%
per annum

6-MONTH CERTIFICATES
Minimum amount
\$10,000.00 or larger in
multiples of \$1,000.00.
Earnings Paid Quarterly

4 3/4%
per annum

PASSBOOK ACCOUNTS
Current rate—paid four
times a year. Savings in
by the 10th earn from
the first. Earnings Paid
Quarterly

STANDARD FEDERAL

Savings and Loan Association of Chicago

4192 Archer at Sacramento • Chicago 60632 • VI 7-1140

HOURS:

Mon., Thurs. 9 a.m.-8 p.m.

Tues., Fri. 9 a.m.-4 p.m.

Sat. 9 a.m.-12 noon

Wed.—no business transacted

ASSETS OVER \$138,000,000.00

RESERVES OVER \$11,500,000.00

(more than twice legal requirements)

One of Chicagoland's largest savings and home financing Institutions

Spygliai ir Dygliai

Redaguoja dr. S. ALIUNA.

POLITINIAI PAVASARINIAI SUSIMAIŠYMAI

Kas gi kita, anot vieno linksmo tautiečio, labiau ir nuoširdiau yra nešama iš amžiaus į amžių jei ne tuštybė. Taigi ir mes, to tuštybės nagauti, labai jau esame linke pradėti politikuoti. Juk ar ne politika yra svarbiausia šiomis dienomis visame pasaulyje, ne išskiriant nė lietuvių. Kas ten kokia kultūra, nesu-
pratimas tik, o politika su visais karais svarbiausia, nes žemėje bu-
vo tūkstantis karų, o mes išlikome, nė viename jų nežuvę. Ši-
tai jau pakankama priežastis veržtis į politiką. Akcentuoti poli-
tinius užsimojimus reikia, nes juk liežuvis visada greitesnis už
protą. Kaip liudija visi, net ir ei-
lė viename laikraštyje paskelbtu
vedamųjų, nieko kito nenorima,
net ir garbės, o tik pinigų. Bet
kai žmogus nori įsigyti pinigų,
tai pradėti politikuoti, o visa tai
juk nieko nekainuoja.

Va, pavasaris, praėjo balan-
džio pirmoji, vienintelė teisin-
gųjų diena, kada žmogus gali ką
pasakyti ir niekas per daug ne-
pyks. Atėjo Velykos ir iš viso
kažkaip giedriau, tačiau ir tas
giedrumas praėis, o politika pa-
liks. Taigi tai politikai ir reikia
skirti kuo didžiausią dėmesį.

Žinoma, jeigu LB apylinkė ke-
pa amerikiečiams blynus ar ce-
pelinus, tai manome, kad ir čia
politika, nes juk visa tai padeda
priminti, jog Lietuvoje tuos vi-
sus dalykus burliokai yja. Jeigu
šoka kokį lenciūgėlį ar malūna
mala, taip pat primena amerikie-
čiams, kad yra toks Lietuvos
kraštas, kuriame burliokas bota-
gu visus šokdina. Taigi, besida-
linant politinėm sferom, mūsų
LB turėtų nustoti kepti blynus,
nes čia politika, turėtų nustoti
šokti malūna, nes čia politika, tu
rėtų nustoti rūpintis mokyklo-
mis, nes ir čia politika, nes vai-
kai mokomi, kad jų tėvynė Lie-
tuva yra paversta. Taigi kas kaip
bekalbės, Lietuvių bendruomenė
tikrai dirba netikusį darbą, rūpi-
nasi politika, o jau turėtų rūpėti
kultūra, kuri gi atsiribojusi nuo
politikos, o kultūrai pinigai ne-
reikalingi. Kas gi yra kultūra, tai
labai jau sunku pasakyti, ypač
bepiniginė kultūra. Manome,
kad tikroji kultūra bus žiūrėti te-
levizijos — čia jau niekam ne-
pakenksi ir jokios politikos neva-
rysi. Savu laiku A. Kairio "Po-
piečio diagnozė" statytoj Jauni-
mo centre, akt. Radvila paklaus-
tas kas yra kultūra, atsakė, pa-
keldamas stiklą: "Sveiks". Betgi
ir ši kultūra reikalauja lėšų.

Žiedai ar žvaigždės

"Nepriklausomoji Lietuva" ko-
vo 12 d. H. Nagys rašo: "Tiktai
K. Bradūno suvalkietiško atkak-
lumo dėka pasirodė ir "Žemė" ir
galėjo ilgėliau eiti "Literatūros
laiklai". Dažnai mėtome gėlių
puokštes neužsitarnavusiems, bet
tyliam ir kantriam Kaziui Bradū-
nui šia proga reikėtų atiduoti vi-
sus ateinančio pavasario žiedus."

Mūsų gi nuomone vieton vi-
sų žiedų, geriau jau vienas bu-
telis žvaigždėto "Martel" ar
"Hennesy", dėl kurio kadais ne-
susitarė, anot Ant. Gustaičio ei-
lėraščio, jūry komisija, žinant,
kad visokieis laurais, lapais, žole
ir žiedais gal dar gali būti gy-
vas koks dangiškas Pegasas, bet
ne žemiškas žemininkas K. Bra-
dūnas.

Politika reikalinga pinigų, o
kultūra nereikalinga. Bet kaip
atskirti kultūrą, politiką ir pin-
gus, niekas, net ir jokios galvos
negalėtų atsakyti, juo labiau,
kad ir iš labai didelių galvų por-
tretų vis tiek galima dūdelę susuk-
ti. O ir iš viso neaišku, kaip rei-
kai visa tai atskirti, kaip padalin-
ti pinigus, nes kartais blynų ke-
pimas, kuriuos suvalgo šventėje
koks nors miesto meras, būna di-
desnė politika už kokią kelionę į
sostines. Bet dar labiau šioje viso-
je neaiškiję yra neaišku, ko mi-
ringieji nesupranta, kaip visi
tokie švarūs kovotojai vienas
nuo kito susitępa. P. J.

Naujienos paskelbė, kad mirė JAV prezidentas

"Naujienos" kovo 29 d. pa-
skelbė per visas septynias skil-
tis: "Mirė JAV prezidentas D.
D. Eisenhower". Spyglių Dyglių
žiniomis Amerikos prezidentas
yra Nixonas ir šiomis dienomis
jis dar tebėra gyvas. Nenuosta-
bu, kad kovingieji Lietuvių
Bendruomenės mušėjai taip ge-
rai orientuojasi politikoje, ir ma-
lonu, kad po 10 metų, atsiver-
tus "Naujienas", bus galima su-
žinoti, kad tais ir tais metais
JAV valdė prezidentas Eisenho-
weris ir bevaldydamas mirė.

SUPUVES KAPITALIZMAS

Iš Lietuvos lankęs vienas tu-
ristas, paklaustas, kas labiausia
šiam kapitalistiniame krašte re-
prezentuoja taip pas juos keikia-
mą supuvusį kapitalizmą, atsa-
kė: "Labiausia reprezentuoja
"Vilnius" ir "Laisvės" redakcijos
ir spaustuves. Jos baigia griūti,
o kiti, kai mačiau, stato net viso-
kius jaunimo centrus ir redakci-
jas."

— Nekreipk dėmesio į kriti-
kus, nes niekas dar jiems statu-
lų nepastatė.

Sibelijus

Visi šaukiasi tiesos, kad ji tavo priešiui galvą nukirstų.

Galų gale surastas kompromisas

Visą laiką buvo ginčijamasi ką
gerti, kad būtų sveikas ar pa-
sveiktum. "Sandara" ar skelbia,
kad tai jau išspręsta, kovo 7 d.
laidoj apie red. Myk. Vaidylos
gydymą pranešdama: "Dr. A.
Šabanienės ir teis. A. F. Wells
rūpesčiu ir dr. Vileišio pritarimu
parūpinti nauji vaistai ligonį gy-
dyti — prancūziškas konjakas su
pienu."

Pastato reikšmė

"Tėv. Žiburiuose" Al. Giman-
tas, rašydamas apie iš Lietuvos
filmų demonstravimą pastebi:
"Va, ten toliau, matosi už kam-
po tųpykla. Ką gi, visai norma-
lus dalykas, labai reikalingas pa-
statėlis. Jauniesiems kyla klau-
simas: ar nėra viduje sanitarinių
įrengimų?"

Komplimentas suvalkiečiams

"O jeigu koks nors asmuo yra
valkata, bet kilęs iš Suvalkijos,
dažnas mūsų gali pavydėti gra-
žios jo tarsenos ir tobulai sukir-
čiuotų keiksmų."

Dr. A. Musteikis
"Aidai" Nr. 2

Paukščiai mėnulyje žiūri, kas išsirta iš klausinio, kuris žemėj vadinamas erdvėlaiviu.

Pasigedo dar vieno klubo

"Deja, visuomenės veikėjai
apleido kažkodėl dar vieną savo
veiklos sritį, būtent — suorgani-
zuoti draugiją, klubą, sąjungą
(jie geriau išmano), pavyzdžiui,
važiavusių 1945—46 m. iš Šva-
bų Ravensburgo ir Radolfzell
pirktis svogūnų... Jei tokia organi-
zacija, jų sumanymu, nesteigti-
na, tai minėjimas su prakalbom,
programa, svarbiausiai, kavutė
"Jaunimo centre" būtinas."

P. Laurinavičius

— Jeigu žmogus dreba, bijo-
damas būti išjuoktas, jis tikrai
pasidarys juokingas.

Isaac Bashevis Singer

SPAUDOS APŽIŪRINĖJIMAS

— Draugiškas laiškas. Geras
tautietis rašo "Draugo" redakci-
jai tokį malonų laišką: "Ponui
Draugo Redaktoriui. Malonei
prašau įdėti ir Drauga šia kores-
pondencija. Pastaba kas, liečia
mano su jumis bendradarbiavi-
ma, jus su mane nevisuomet
nuoširdžiai skaitoties o gal jus
mane asilu skaitote, sunku man
netašytam muzikui suprastie jū-
sų elgesį. (kartais ir asilas užsi-
gauna ir spiria)."

— Mokslas ir moterys. — Uk-
nolis tvirtina: "Daugelio tvirtini-
mas, kad aukštesnis mokslas mo-
terims nereikalingas yra kalidin-
gas, ką galima įsitikinti laike kon-
certų, suvažiavimų, paskaitų ir
t. t. Be aukštesnio išsilavinimo,
moterys neįstengtų praversti, dve-
jų kūmų tarpusavių, tokių iš-
samų ir vispusių pasikalbėji-
mų."

— Grežia sulą. Spyglininkas nuo
Toleikos rašo: "Kovo 12 d. Nau-
jienos visam svetimui pranešė di-
džią naujieną, kad Ohio valstijos
Geauga apskrityje gyventojai dau-
gumoje yra amisių tikiybės sek-
tos nariai. Paveiksle matome a-
mišius, grežiančius sulą. Spygli-
ninkas nuo Toleikos net galva
susiėmęs stebėjęs, kad atėjo to-
kie laikai, jog ir amisių sekta-
tai su technikos pagalba pajėgia
net sulą išgręžti."

— Balys Brazdžionis spaudoj
siūlo Maž. Lietuvos liet. d-ai
vienu tomu išleisti visus Vydūno
rankraščius. Jei taip mažlietuviai
padarytų, tai turėtume istorinę
knygą, maždaug jardo storio.

— Kam reikalinga kalba. "Ai-
duose" (Nr. 2) dr. P. Skardžius
rašo: "Lietuvių bendrinė kalba

yra bendra visos lietuvių tautos
komunikacinė, raštu ir žodžiu
vartojamoji priemonė, kuri įgali-
na visus tautiečius lengviau ir
tikslingiau tarpusavyje susižino-
ti, susisiekti."

Malonu, kad profesorius ati-
dengė tokia didelę paslaptį, jog
kalba yra reikalinga susikalbėji-
mui.

Technikos amžius. "Valstiečių
Laikraštis" vasario 15 d. rašo:
"O kad tau perdegtų kišeninio ži-
bintuvėlio lemputė, — keiksną
Joniško rajono "Aušros" kolūkie-
jų fermos darbuotojai.
Kiek kartų jie slūstė delegaciją
į Joniškį, Žagare, Akmenę,
viskas veltui. Tik prisivažiavę į
vairiausių mašinų žmogeliai
iki sotes. Māt, technikos am-
žius."

— Anūko kojos. "Parade",
sausio 12 d. numeryje rašoma,
kad buvęs prez. Johnson apie sa-
vo anūką Nugent pasakė: "Pa-
žiūrėkite į jo kojas, jos yra tvir-
tos, kaip jo lietuvių senolių."

— Rašymas ir nauda. Povilas
Laurinavičius "Naujienu" vasa-
rio 22 d. laidoj rašo: "Svarbiau-
siai ar verta rašyti? Juk, be nuo-
stolių nėra ne tik mažiausios ma-
terialinės naudos, bet, svarbiau-
siai, išskyrus žlugdymo, jokios
dvasinės satisfakcijos. Tampi
šiurkštus žvilgsnis, pašaipos
šypsio neužtarnauta šlykštus
pavydo ar chamišmo auka."

Taigi štai kas lieka, anot Lau-
rinavičiaus, iš rašančiojo.

ELYTĖS SUKNELĖS IR DABARTIS

Beveik prieš 40 m., 1939 m. mi-
ręs solistas Dolskis dainavo.

Ei, Elyt, tu meili,
Gražias kojas kam turi,
Ar tau daug naudos
Iš ilgos, naujos suknišos?

Taigi anas solistas buvo prana-
šas, bet truko net 40 metų, kol
pagaliau merginos įsitikino tuo
solisto teigimu, kad iš ilgos suk-
nios nieko gero, ir visos masiškai
pradėjo jas stebėtinais trumpinti.

SVEIKATOS KERTELE

— Šuniui įkandus: smilkyti
žaidž to paties šuns uodegos
plaukais — nepūliuos — neuži-
milš-neužsikrės.

— Kad neužsikrėstumėi kokio-
mis ligomis, visuomet turėk kiše-
nį gurgždžio šaknį arba ajerų
šaknelę ir vis atsimindamas pa-
graužk-pakrimsk-pačiulpk.

— Viduriai. Viduriams suge-
dus, geriausias vaistas trejos devy-
nerios.

— Dantims skaudant, rakinėk

LAIKRAŠČIO KRIZIŲ REDAKTORIUS

Gary Lautens Toronto "Daily
Star" redaktorius teigia, kad šiuo
metu spaudoj esąs populiariau-
sias žodis—"Krizė", todėl jam y-
ra ir atskiras redaktorius. Bet jei-
gu laikraščio laida išeinanti su
20-25 krizės paminėjimais — kri-
zės redaktorius laikomas neap-
sukriu, ar net apsilėdusiu. Esą
laidoj mažiausia turėtų būti apie
35 krizės.

Rekordinį krizių skaičių paskel-
bęs vienas anglų kalba savaitraš-
tis, kur buvusios net 78 krizės.
Žinoma, girdi, ir čia per daug
stebėtis gal ir netektų, mat, ta-
da buvę daug neeilinių įvykių.

Kiek liečia politiką, žodis "Kri-
zė" privalas būti spausdinamas
didesnėmis raidėmis. Tuo atve-
ju krizės redaktorius žiūri ir žval-
gosi tai į JTO, tai į Washingto-
ną, tai į Peipingą, tai Paryžių ir
kitur, žodžiu, kur galima tikėtis
geriausios krizės medžiagos.

Nežiūrint koks rašinys pakliū-
nas iš Anglijos, automatiškai kri-
zių redaktorius jį panaudojas
antrašte, pvz. "Britų svoro nau-
joji krizė".

Sąrašas temų (į kurias privalės
būti įjungtas žodis "krizė") kas-
kart vis didėjas. Štai, bent pra-
džia: Kolegių studentai, piliulė,
užterštas oras, bažnyčių lanky-
mas, olimpiniai žaidėjai ir daugy-
bė kitų temų vis įjungiami į kri-
zės redaktoriaus orbitą. Jeigu kri-
zės redaktoriaus numato, kad ku-

rioj nors temoj dar nėra krizės,
tai jis rašas, jog tam ar kitam
reikalui gresianti krizė, "krizė ar-
tėjanti", "krizė jau tykanti prie
mūsų durų" ir t. t.

Tas viskas ir gąsdinas laikraš-
čio skaitytojus. O tai — ir esąs
didžiulis krizių redaktoriaus pa-
siseikimas, jo sugebėjimai.

Krizių redaktoriaus niekad nei-
nagas gulti ir niekad nemiegas,
nes jam nuolat ir nuolat reikia
atidengti vis naujas ir naujas kri-
zes. Jeigu miegosi, tai kai kurias
tų krizių praleisi, pražiopsosi.

Pagaliau, jeigu kuri krizė nei-
vyko — neišsipildė redaktoriaus
spėjimas, jis dedas kitą didelę
antraštę, teigdamas: buvo išveng-
ta krizės.

Baigdamas Gary Lautens ši-
tai pataria pasiteisindamas, kad
krizių redaktoriaus didžiausia kri-
zė yra, jeigu prasideda krizių
krizė. P.A.

Pinigai laimės negali nupirkti, bet jais gali užmokėti už iliuzijas.

MAŽOJI ENCIKLOPEDIJA

— Konvencija — iš lotynų kal-
bos, reiškia susibūrimą; susirinki-
mas, kur viskas išsira.

Reikšmingas dialogas — teigia
mas atsakymas vienu žodžiu
(Taip), dažnai naudojamas ko-
legijų prezidentų po susitikimo
su karingais studentais.

Už akių — ko žmonės negali
matyti.

Archeologas — žmogus, kurio
ateitis guli griuvėsiuose.

Dailininkas šaukia saulei: "Ei gi pa-
lauk, jei nori, kad gražiai nupaišy-
čiau".

PASAKA — NE PASAKA

Susitiko du deglieji.

— Kur šį vakarą pasuksime?
— Ogi į Varėnos rajono "Pu-
šyno" tarybinio ūkio Lygumų
skyrė klubą.

— Ką mes ten veiksime, jei-
gu miežius iš jo jau išvežė?
— Niekis, užtat 60 tonų kom-
binuotų pašarų į šokių salę su-
vertė. Bent skanių kvapų pris-
uostysim. O gal ir vidun įsilau-
šim.

Nesilimsim tvirtinti, jog tikrai
šitaip žodis žodinė kalbėjo tarp sa-
vęs deglieji. Vienok minėtas klub-
as ūkio vadovams tikrai padeda
efektyviai kelti gyvulininkystę.

Kur ir bėrasi geresnė vieta deg-
lųjų pašarams laikyti. O, vadovu

nuomone, skyrėjas jaunimas, so-
čiai prisikirtęs kiaulienos, gali ir
ant pečiaus pagulėti.

"Valstiečių Laikraštis"

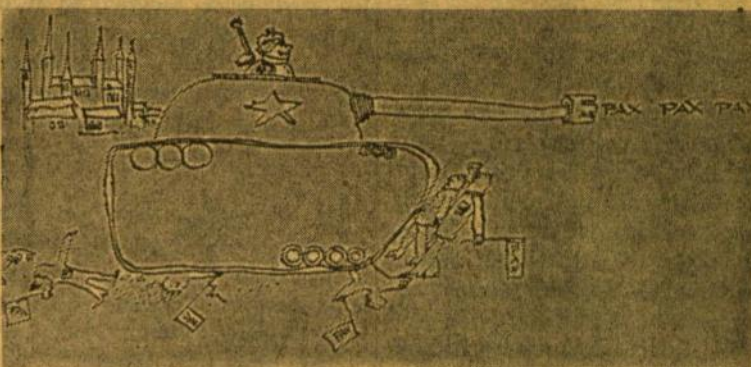
PASISEKIMAS, VERTAS PAVYDO

Auto avarijoje žuvusį žmogų pa-
laidojus, laidotuvių dalyvė sako
savo pažįstamai:

— Ar tu žinai, kad velionis
buvo apsidraudęs 50,000 dol., ku-
riuos gauna našlė?

— Taip? Na, ir sekasi kartais
žmonėms, nors imk jiems ir pa-
vydek. — atsako žinios pritrenk-
ta moteris.

H. S. May

Sovietinė talka

STANDARTAS

Kam skirtingos šypsenos ir kaktos,
Kam įvairint nosis ir jausmus!
Būkime standartiniai, kaip raktas
Užrakinti komunalinius namus!

Visos kojos vieną batą avi,
Visos skrybėlės vienodos. Kaip gerai!
Ir vienodą mintį į lankas, kaip avi
Su visais kartu ganyt išsivairai!

J. Nekrašius ("Šluota")

Politika yra kaip seni drabužiai,
jie tampa švarūs tik karštame
vandeniu.

TRUPUTĮ SKIRTUMAS

Teta klausia mažą berniuką:
— Ar eini į mokyklą, vaiku-
ti?

— Ne, esu siunčiamas.

VANOJA IR BE PIRČIŲ

Okupuotojoje Lietuvoje pasta-
ruoju metu pasidariusi labai ak-
tuali pirčių problema. Esą sovie-
tiniai vadovai taip prastai tvar-
ką ūkio reikalus, gamina tiek
daug broko, kad būtinai turį bū-
ti liaudies vanojami. Už tai jie
ir pirčių nebestatą. Visame Laz-
dijų rajone pastaraisiais metais
pastatytos tik trys pirtys; kiek
senų pirčių sudegę, esanti tary-
binė paslaptis, tačiau gandone-
šiai tvirtina, kad septynios.

Kur bėga šėsupė,
Kur Nemunas teka,
Ten Ivanas tupi —
Maskoliškai šneka.